

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek),
Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

III. budapesti díjlovaglás.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a lótenyésztés emelésére alakult r. t. Tattersall telepén május hó 13-án rendezi a szokásos díjlovaglást a cs. és kir. közös hadsereg és a magy. kir. honvédség szives közreműködésével.

A bejelentés határideje május hó 3-a.

Nevezések az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkári hivatalához (Budapest Üllői-ut „Köztelek”) intézendők, a mely minden további felvilágosítással szivesen szolgál.

A rendező-bizottság.

Kirándulás a Rákos-Keresztúron megtartandó burgonyaültető-gép-próbára.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” által a földmivelésügyi miniszterium támogatásával rendezendő burgonyaültető-gép-próba folyó hó 20-án fog megtartatni. Az érdeklődőkkel a részvétel módjait a következőkben közöljük.

Találkozás helye: a keleti pályaudvar,

az indulás ideje: 7 óra 40 perc, a mikor is a résztvevők 1/9-kor a helyszínére érkeznek.

A fővárosba való visszautazásra legalkalmasabb a d. u. 12 óra 30 perc-kor induló személyvonat.

Országos titkári értekezlet.

(1896. ápril. 11-én.)

Jelen volt gróf *Desseffy* Aurél az O. M. G. E. elnöke, *Rakovszky* István az ezredéves országos gazdakongresszus végrehajtó-bizottságának elnöke, *Bujanovich* Sándor az O. M. G. E. alelnöke, a meghívott gazdasági

egyesületi titkárok közül: *Bokor* Pál (Szeged), *Buday* Barna (O. M. G. E.), *Bukaresti* B. János (Abauj-Torna), *Csomor* Kálmán (Heves), *Fáy* Árpád (Nógrád), *Fényes* Károly (Krássó-Szörény), *Földes* Gyula (Pozsony), *Grósz* Lipót (Szepes), *Halász* Gyula (Bács-Bodrog), *Hreblay* Emil (Sáros), *Kapás* L. Aurél (Zemplén), *Kraushaar* Károly (Délvidéki g. e. Temesvár), *Kobza* Sándor (Sopron), *Levatic* László (Bars), *Marton* Andor (Torontál), *Meskó* Pál (Nyitra), *Molnár* József (Tolna), *Nagy* Lajos (Temes), *Novoszel* János (Zentai gazdakör), *Orosz* Pál (Zala), *Paikert* Alajos (O. M. G. E.), *Pethő* Miklós (Torda-Aranyos), *Pethes* Károly (Trenesén), *Pogrányi* József (Komárom), *Réh* Jenő (Veszprém), *Koboz* Zoltán (Somogy), *Rösler* Károly (Vas), *Rubinek* Gyula (O. M. G. E.), *Serfőző* Géza (Pest), *Sporzon* Pál (Debreczen), *Stenczel* Mihály (Bereg), *Simitska* Endre (Felső-Tisza-vidéki g. e.), *Szalay* János (Szolnok), *Szem-máry* József (Szolnok-Doboka), *Szibenyisz* Géza (Nagy-Szombat), *Szilassy* Zoltán (O. M. G. E.), *Tokaji* László (Erdélyi g. e.), *Tókey* Jenő (Csanád), *Vörös* Mihály (Baranya), *Weingärtner* Andor (Bihar) és *Zlinszky* István (Békés) gazd. egyleti titkárok és több az ügy iránt érdeklődő O. M. G. E. tag.

Az előadói tisztet *Rubinek* Gyula az O. M. G. E. ügyvezető titkára töltötte be.

Gróf *Desseffy* Aurél az O. M. G. E. elnöke üdvözlöi a megjelent gazdasági egyleti titkárokat s az értekezletet megnyitja. Várolja röviden a mai napra összehívott értekezlet célját, hangsúlyozta annak fontosságát, hogy a III. országos gazdakongresszusnak a mezőgazdasági érdekképviselet társadalmi uton való megteremtése ügyében hozott határozatai mielőbb gyakorlati ténynyé váljanak s hogy az egyöntetű eljárás a gazdasági egyesületek részéről eleve biztosságtassék s hogy a központ a vidéknek e szervezkedést érintő nézeteiről tudomást szerezzen, szükségesnek látszott a gazd. egyesületek titkárait egy országos értekezletre egybehívni. Főlemlíti, hogy az érdekképviselet kérdése éveken át foglalkoztatta az érdekelt köröket s a gazdasági egyleteket, de e kérdés még máig megoldásra nem vezetett. Hangoztatva lett több ízben az az

óhajtás, hogy kívánatos volna az érdekképviseletnek törvényhozás útján való szervezése, azonban az ez uton való megoldás csak hosszú idő letelte után volna valószínű. Az O. M. G. E.-től távol áll minden olyan szándék, mintha illetéktelen befolyást akarna gyakorolni a vidéki gazdasági egyesületekre, sőt nagyon is szükséges, hogy saját adminisztratív dolgaikban a szervező faktorok, autonómiájukat fentartsák.

A III. orsz. gazdakongresszus azt a határozatot hozta, miszerint kívánatos volna, hogy a gazdasági egyletek a millenniumot a szövetség újjáalakításával tegyék emlékeztetéssé s ez indította arra a központot, hogy a gazdasági egyletek titkárait értekezletre összehívja, melyen megbeszéltesse a szövetség újjáalakításának módjait. Felhívja a nagy számban egybegyűlt titkári kart, hogy a tárgyalás anyagát képező kérdésekben egész őszintén és minél részletesebben nyilatkozzon sziveskedjenek. (Eljenzés.)

Rubinek Gyula előadó bejelenté, hogy az értekezlet részben betegségük, részben elfoglaltságuk miatt való távolmaradásukat bejelentették:

Dosa Sándor (Maros-Torda), *Hensch* Árpád (Mosony), *Marschal* Lajos (Arad) és *T. Nagy* Imre (Csik)-megyei gazd. egyleti titkárok. *Szilágy* megye gazd. egyleti titkára helyett *Fröhlich* Albin választmányi tag jelent meg az értekezleten.

Az értekezlet első tárgyát a mezőgazdasági érdekképviseletnek társadalmi uton való szervezése, illetve a III. országos gazdakongresszus XLIV. határozata miképp való megbeszélése képezte. E kérdést *Rubinek* Gyula az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ügyvezető-titkára a következő beszéddel vezette be:

Mélyen tisztelt titkári értekezlet!

A letárgyalandó kérdések halmaza visszatart, a szétküldött indoklás pedig felment attól, hogy a ezélt, a melyért összegyűltünk, általánosságban indokoljam, azok után, melyeket elnök ur ó méltósága elmondott. A multban sok kísérlet történt a gazdasági egyesületek tömörítésére, e törekvés azonban mindig meghiusult, mert a forma feletti vita megölte a lényegét. Pedig a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVEKEZETE, BUDAPEST

Alkotmány-utca 31. szám.

Tűz- és jégkár elleni biztosítások közvetítése.

Hizott marha és sertés bizományi értékesítése.

Havonként kétszer megjelenő üzleti értesítőnket a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének tagjai ingyen kapják.

Mai számunk 16 oldal.

forma mellékes, ha a czélt tekintjük. Csak legyen egy csekélyke magva a szövetségnek, majd terebélyes fává növekedik az a gazdasági egyesületek együttes támogatásával, melynek árnyékában biztos és hathatós védelmet találnak a mezőgazdaság érdekei. Ma fennáll ugyan a szövetség, de nincs magva, nincs hivatalos és állandó jellegű végrehajtó közege s így nem is fejlődhetett azzá, a mit a gazdasági egyesületek tömörülésétől várhatunk.

A gazdasági egyesületek működése a multban nem is lehetett oly hatékony s egyöntetű, mint lehet az a jövőben, midőn a III. országos gazdakongresszus egy évtizedekre kiható oly mezőgazdasági programot szolgáltatott, a melynek végrehajtásában ugy a kormányzati és törvényhozási, mint a társadalmi tevékenységnek is egyaránt nagy szerep jutott. E program végrehajtására vár. S erről is gondoskodott e program, midőn az egyesületek tömörülését s egy életerős központ létesítését mondotta ki.

A kereskedelem és ipar erősen van képviselve a fővárosban, a napisajtó tulajdonosai ezen érdekeket istápolja, s így nem esoda, ha ez érdekek a gyakorlati életben könnyebben érvényesülnek, mint a mezőgazdaságé. Kell a mezőgazdaságnak is egy erős központ, mely a vidék kívánalmait ugy a sajtóban, mint az illetékes tényezők előtt aktuálisan felszinen tartsa s érvényesítse.

Egy ily központ létesítésének, illetve a gazdasági egyesületek tömörítésének módzatai képezik a mai tanácskozás tárgyát, azaz a III. országos gazdakongresszus XLIV. határozatának végrehajtása, mi ha sikerült, ugy meg lesz az a mag, mely terebélyes fává növekedhetik, ugy meg lesz az az organum, mely a gazdatársadalmat állandóan ébren tartja, s a kongresszus határozatának életbeléptetni segíti. Méltóztassék itt a formától eltekinteni, itt csak a czél lebegjen előttünk, idővel majd kifomálódik az egész s beilleszkedik a viszonyok közé.

Hogy az értekezlet munkája megkönnyíttessék, kérdőpontokba csoportosítottam a tárgysorozat első pontját s ha a t. értekezlet ezt a tárgyalás fonalául elfogadja, az általános vita helyett a részletekre térhetne át.

A jelen értekezlet megállapodásai irányadóul fognak szolgálni a IV. orsz. gazdakongresszus előkészítő bizottságának a részletek kidolgozásánál, mely bizottság magát az egész szervezetet felépíti olyképp, hogy megcsinálja a szövetség alapszabályait, megcsinálja azon részleteket, a melyeket a vidéki gazdasági egyesületeknek alapszabályaikba be kell venni és a melyekben a szövetséghez való tartozásuk kifejezésre jusson.

Azon körülmény, hogy ezen értekezlet megállapodásai mintegy alapját fogják képezni a bizottság munkálatainak, kívánatossá teszi azt, hogy a megjelent t. értekezleti tagok a pro és kontra érveket egész őszintén tárják fel, hogy az alapok olyképp létesíttessenek, hogy se a vidéken, se a központban visszatétést ne szüljenek. A végrehajtás részleteire nézve előterjeszti, hogy a kongresszust előkészítő bizottság által elkészített tervezet a vidéki gazdasági egyesületeknek küldetnék szét oly felhívással, hogy ezen tervezetet a maguk kebelében az egyetemek megvitatni sziveskedjenek s nevezzék meg egyuttal a IV. országos gazdakongresszusra kiküldötteiket, oly értelmű meghatalmazást adva ezeknek, hogy ők a központban ez alapon a szövetséget megalkothassák.

A központi iroda szervezésére az O. M. G. E. igazgató-választmánya volna felkérendő.

Kéri az előterjesztett kérdőpontoknak részletes vita tárgyául való elfogadását.

A szövetség ujjaalakítása.

Gróf *Desseffy* Aurél elnök: az előadó ur által előterjesztett kérdőpontok elsője volna tehát a következő (olvassa):

1. A gazdasági egyesületek szövetsége külön alapszabályokkal szerveztessék-e, vagy az O. M. G. E.-vel kapcsolatban?

Bokor Pál: ez első pontban letett elvet oly kardinális természetűnek tartja, hogy abba a gazdasági egyesületek titkárai, miután erre nézve mandátumot egyesületeiktől nem kaptak, végérvényesen bele nem bocsátkozhatnak. Hanem ha a kérdés a majdan összehívandó gazdasági egyesületi közgyűléseken pertraktáltatik, akkor lesz csak alkalmuk az egyetemeknek végérvényesen nyilatkozni.

Méltóztassék a kérdést ily értelemben tárgyalni, mert szóló a maga részéről nincs azzal a mandátummal és határozott kiküldetéssel ellátva, hogy ezen kérdésben végérvényesen nyilatkozhasson.

Meskó Pál: előtte szóló félreértette az értekezlet célját, mert itt csak a gazdasági egyesületek titkárainak véleménye kéretik a szövetség megalakítására nézve. Az első pontra nézve megjegyzi, hogy nem tartja nagy különbségnek, ha akár önállóan, akár az O. M. G. E. alapszabályaiba illesztetik be a függelék. Mindamelllett célszerűbbnek vélné, hogy ha különálló alapszabályok alkotnának, hogy az egyesületek autonómiaja látszólag is minden irányban megőriztessék, mert könnyen az a hiedelem merülhetne fel, hogy a beolvasztás az egyetemek autonómiaját csorbitaná.

Simitska Endre: előtte szóló nézetét nem osztja, mert éppen a kapcsolat hiánya az oka annak, hogy az egyesületek eddig egyöntetű működést ki nem fejtettek. Helyesebbnek tartja, ha az O. M. G. E. alapszabályaiban oldatik meg a kérdés olyformán, hogy abba egy pont felvéttetik, amely szerint az O. M. G. E. a vidéki gazdasági egyesületek központja, ugy azonban, hogy a vidéki egyesületeknek autonóm működését abszolúte nem érinti, viszont a vidéki egyetemek alapszabályaiba is felveendő egy pont, amely szerint a vidéki egyesületek a szövetségbe belépnek s végrehajtó organumul az O. M. G. E. választmányát tekintik. A képviseltetés kérdésére nézve azon állásponton van, melyet az O. M. G. E. tekintetben kidolgozott.

Tokaji László: szerint a szövetség létesítését minden gazdasági egyetemet óhajtja s mivel itt hangoztatta az egyik felszólaló azt, hogy a gazdasági egyesületek az autonómiajukra féltékenyek, ami alapos is, mert eddig bizonyos hivatást töltöttek be, szóló további véleményadásba nem bocsátkozhatik addig, míg felvilágosítást nem nyer az iránt, hogy miképpen komtempláltatik az „O. M. G. E.-vel kapcsolatban” a szövetség.

Szeibenliszt Géza: a mellett van, hogy az O. M. G. E.-vel kapcsolatban szerveztessék a szövetség (Helyeslés) s hivatva volna első sorban arra, hogy elméletileg karolja fel mindazon kérdéseket, melyek a gazdaérdekeképviseletet képezik.

Földes Gyula: előtte szólóhoz hasonlóan a szövetség létesítését az O. M. G. E.-vel kapcsolatban véli megoldandónak. Már az első kongresszus alkalmával kifejezésre jutott ez az óhaj, hogy a szövetség az O. M. G. E.-vel kapcsolatban, de a vidéki gazdasági egyesületek autonómiajának fentartásával létesíttessék. A szövetségnek feladata lesz, hogy az ország minden vidékének érdekeit, kívánalmait vigye a törvényhozás elé, mert éppen az a baj, hogy eddig a törvényhozás előtt rosszul voltunk képviselve.

Szemmáry József szintén a szövetségnek az O. M. G. E.-vel kapcsolatban való létesítése mellett foglal állást.

Vörös Mihály és *Rösler* Károly a szövetségnek szintén az O. M. G. E.-vel kapcsolatban való megoldását helyeslik.

Gróf *Desseffy* Aurél elnök az eddig elmondottakra megjegyzi, hogy a megoldás kétféleképpen képzelhető, vagy akként, hogy az O. M. G. E. is bevesz az alapszabályaiba egy pár §-t, melyekben a szövetségre vonatkozó kérdés dilucidáltatik s képzelhető akként is, hogy az O. M. G. E. alapszabályai megmaradnak teljesen ugy, a mint vannak s csak egy függelékben szabályoztatik ez a kérdés. Konstatálja, hogy a felszólalók — kivéve *Meskó* Pált, — mindnyájan azon nézetüknek adtak kifejezést, hogy a szövetség az O. M. G. E.-vel kapcsolatban létesíttessék.

Serfőző Géza: az érdekképviselet megoldásának mikéntjére nézve a tervezetben foglaltakhoz bár a multban hozzá nem járult, de nézetét alárendeli e nagytekintélyű gyűlékezeti véleményének. Hallotta itt hangsúlyozni az autonomiát. Mindnyájan féltjük az autonomiánkat, de ezt helyesen értelmezve bizonyos fokig belemehtünk abba, hogy a gazd. egyetemek központja az O. M. G. E. legyen.

A gazdasági egyetemek széttagoltságának rendkívül nagy hátrányai voltak, egymásról mit sem tudtak, magukra hagyatva egyes vidékeken elgyengültek s autonómiajukat sem arra a célra használták fel, a mire kellett volna, oly szervezetre van tehát szükség, mely az egyetemeket s a gazdaközöniséget is egy helyes központba összehozza s ha bajok mutatkoznak, legyen egy organum a központban, a mely az O. M. G. E.-vel összeforva, annak törzsét képezze. Szóló ily törzsnek képezi az O. M. G. E.-t, melynek a tápot a vidéki gazdasági egyesületek adják meg.

Pogrányi József orsz. képviselő tovább menne, mint előtte szóló, nemcsak bizonyos fokig legyen az egyetemek központja az O. M. G. E., hanem a mezőgazdasági érdekképviselet céljai csak ugy érvényesíthetők ha az ország összes morális és anyagi tényezői minél szorosabb kapcsolatba lépnek egymással.

Simitska Endre a szövetség működésének irányára nézve megjegyzi, hogy a felmerülő kérdések kétféleképpen lehetnek; vagy olyanok, melyek a vármegyék speciális érdekei, vagy pedig országos érdekek. A mi egy vidéknek speciális érdeke kell, hogy legyen, abban az O. M. G. E. hivatott intéző közeg abszolúte nem lehet, itt a vidéki gazdasági egyesületek autonómiajának kell érvényesülni. (Helyeslés.) A mi az országos érdekeket illeti, azok elintézése vagy az O. M. G. E. részéről történik, vagy a vidéki egyetemek részéről feliratilag. Hogy ha az egyesületek az országos érdeknél a hangoztatott autonómiaiból feladni nem akarnak, abban az esetben közös tevékenységet kifejteni nem lehet. Nem azt akarja ezzel mondani, hogy az egyetemek minden egyes kérdésben privát álláspontot foglaljanak el s csak azt akarja jelezni, hogy az egyesületeknek vannak olyan kérdéseik, melyekhez az O. M. G. E.-nek hozzászólása nem lehet a dolog természeténél fogva.

A mi a mezőgazdasági tevékenység oly kérdéseit illeti, melyek országosak kell, hogy legyenek, ezekre nézve egy vármegyének autonómiaja sohasem lehet oly tekintély, a mely ilyen országos mozgalmat megakadályozhasson.

Tehát valahányszor az O. M. G. E. egy kérdést kitűz, melynek országosnak kell lennie, addig ne hozhasson határozatot, míg a vidéki egyetemek véleményét meg nem hallgatta, és megfordítva, az egyetemek is kötelezve legyenek a kitűzött kérdést tárgyalni s viszont ha valamely egyetemet egy országos

kérdést kint a vidéken pertraktál, az O. M. G. E. véleményét is meghallgatni tartozzék.

Gróf Dessewffy Aurél: közbevetőleg megjegyzi, hogy ha ez az eszméláncolat követetnének, akkor vajmi kevés volna az, a mit az egyesületek évenként elintézhetnének. (Igaz. Ugy van!) Szóló akként képzele a szövetséget, hogy évenként tartatik egy nagygyűlés, a hol az országos érdekű kérdésekben dönt a gazdatársadalom összességére. (Helyeslés.)

Rubinek Gyula előadó örömmel konstatálja, hogy az értekezlet legnagyobb része az O. M. G. E.-vel való kapcsolatos létesítését óhajtja a szövetségnek. Hogy ezt maga szóló nem indítványozta, tette ezt azért, mert tudja a multból, hogy az érdekképviseleti tárgyalásokon ezen bukott meg az ügy megoldása. Igaz, hogy azóta a nézetek változtak, de a nagy többség nézete akkor nem ez volt. A felszólalók itt részletekbe is bocsátkoztak, ez a végrehajtó-bizottság feladata s most hiába vitatjuk, mert ezt az egyesületeknek in pleno kell elhatározni, hogy mennyire kívánják autonómiájuknak a szövetségben megóvva látni. A felszólalások igazolják azt, hogy a mint az O. M. G. E. érzi a hiányt, hogy felszólalásainak nincs meg országos súlya, a mi meg volna akkor, ha az egyesületek véleményének hivatalos és elismert kifejezője volna, úgy viszont a vidéki egyletek is érzik azt, hogy magukra hagyatva, működésük nem lehet olyan eredményes, mintha karöltve, szerves kompakt egésznek alkotva járnak el.

Az a mit Simitska felhozott, ma is meg van, az O. M. G. E. ma se mond véleményt a vidéki egyletek meghallgatása nélkül, csak az a baj, hogy a vidéki egyletek véleményei nem érkeznek be oly számban, hogy azok kifejezői lennének az egész ország közvéleményének.

A szövetség megalakításánál a vidéki egyletek autonómiáját biztosítani kell s a szervezkedést úgy kell megcsinálni, hogy az eleinte minél kevésbé szoros legyen, az idők folyama fogja megmutatni, hogy a kapcsolat tágitassék-e vagy szorosabbra fűzessék.

Gróf Dessewffy Aurél elnök a vitát bezárja s enunziálja a határozatot, mely szerint az értekezlet a gazdasági egyesületek szövetségét az O. M. G. E.-vel kapcsolatosan oly módon kívánja átalakítani, hogy az O. M. G. E. tekintessék a vidéki gazdasági egyesületek központjának s hogy a vidéki gazdasági egyesületek képviselete az O. M. G. E. szervezetében is kifejezésre jusson.

A szövetség alapszabályai.

Elnök vita alá bocsátja a második kérdő pontot, mely a következőleg hangzik:

2. Kívánatos-e, hogy a szövetség alapszabályai, illetve az O. M. G. E. és a vidéki gazdasági egyesületek alapszabályai beillesztendő és a szövetséghez való tartozást kifejező szöveg a gazdasági egyesületeknek május hó folyamán megküldessék és a kongresszuson megalakuljon a szövetség.

Bokor Pál: ha e fontos kérdésnek aktuális jellegbe öltésére kilátás van, akkor erre nézete szerint soha kedvezőbb időpont nem lehet, mint a milyennek kínálkozik a mil-lenáris év. (Ugy van!)

Hogy ez pozitív alakba önthető legyen, ahhoz nem szükséges nagy terminus. Méltóztassék az álláspontot elfogadni, hogy a folyó évben tartandó gazdakongresszus alkalmával hozassék szönyegre a kérdés. (Helyes! Elfogadjuk.)

Gróf Dessewffy Aurél elnök: úgy vette ki; hogy e pontot az értekezlet nagy többsége elfogadja s ezt mint határozatot enunziálja, valamint azt is, hogy a kongresszus alkalmával a szövetség megalakíttassék. (Helyeslés.)

A szövetség költségei.

Következik a 3. pont:

„A központban szervezendő szövetségi iroda költségei fedezésének módosítai.”

Rubinek Gyula előadó: a központban szervezendő szövetségi iroda szükségességét kimondta a III. országos kongresszus.

Ennek felállítására feltétlen szükség van azért, hogy az O. M. G. E. mellett is külön kezeltessenek önállóan a szövetség ügyei. Az iroda költségei eleinte szerény keretben mozognának, mert a megalakulásakor vajmi szűk körre szorítkozik a tevékenység. Az iroda költségei 5-6 ezer frtra rugnának. Ezen költség fedezését akként kontemplálja, hogy mivel igen bajos erre kulesot találni azért felszólítandók az egyletek, hogy tehetségük, anyagi helyzetükhöz mérten áldozzanak e célra. Ez összegek behelyeztetnének az egyesületek költségvetésébe és ezek fizetnék addig, míg a szövetségnek tagjai. Egyébként a szövetség számíthat talán a kormányra is, hogy némi támogatásban fogja részesíteni.

Pogrányi József orsz. képviselő előtte szólónak a költségek fedezésére tett javaslatát helyesli.

Tokaji László méltányosnak tartaná, ha a költségekhez a gazdasági egyletek évi jövedelmük arányában járulnának hozzá.

Simitska Endre: az 5-6000 forintot sokallja, különösen arra, hogy azt az egyletek viseljék, azt indítványozza, hogy kérje fel az értekezlet az O. M. G. E.-t, hogy a költségek egy részét más módon teremtsék elő.

Serfőző Géza szerint a szövetségi irodára nincs szükség, mert a szövetségi iroda maga az O. M. G. E. A költségekhez való hozzájárulást azonban szükségesnek tartja s ennek legméltányosabb alakja a tagok szerint való kivetés.

Zlinszky István azt tartja, hogyha egy szövetséget akarunk teremteni, akkor a költségekhez is hozzá kell járulnunk, mert azt az O. M. G. E. nem fedezheti.

Meskó Pál szerint az egyletek az 500-600 frtnyi összeget fedezni nem lesznek képesek. Nem tartja helyesnek, hogy előre megállapíttassék a hozzájárulási arány, minden egylet annyit ad, a mennyit nélkülözni bír. Ezután

Elnök kimondja az értekezlet határozataként, hogy a vidéki gazdasági egyesületek a szövetségi központ költségeihez egyelőre tetszés szerinti, anyagi erejükhöz mért összeggel járuljanak hozzá, de kívánatosnak tartja az értekezlet azt is, hogy az O. M. G. E. az érdekképviseleti költségek fedezésére a kormány nagyobb szabású hozzájárulását is eszközölje ki.

A szövetségi nagygyűlés.

Ezután a 4. pont tárgyalása következett:

4. A szövetségi nagygyűlés ideje, helye és hatáskörének megállapítása, valamint az ezzel kapcsolatos országos kiállítás kérdése.

Erre nézve

Bokor Pál kívánatosnak tartja, hogy a vidéken is nyoma legyen az országos szövetségnek. Méltóztassék tehát elhatározni azt is, hogy a szövetségi nagygyűlés minden második évben oly vidéki városban tartassék, a hol valamely megyei, vagy köztörvényhatósági gazdasági egyesület székel. Ezt megkívánja a méltányosság.

Bujanovics Sándor nézete szerint, mivel az O. M. G. E. kebelében létesül a szövetség, melynek választmányában a szövetséges gazdasági egyesületek képviselve vannak, az O. M. G. E. közgyűlése egyúttal a szövetség közgyűlése is lehet.

Mindamellett képzelhető a megoldás akként is, hogy az alapszabálytervezetben kimondassék, hogy tartatik az O. M. G. E. által évenként egy közgyűlés és ezenkívül

tisztán kizárólag egy a szövetség ügyeivel foglalkozó közgyűlés.

Azon kérdés, hogy hol tartassanak ezen gyűlések, eldönthető szerinte azzal, hogy minden közgyűlés maga állapítsa meg a következő közgyűlés idejét és helyét.

Szebenliszt Géza és Marton Andor hozzájárulnak Bujanovics Sándor által előterjesztettekhez.

Serfőző Géza úgy fogja fel a dolgot, hogy a szövetség nagy gyűlései kell hogy általános mezőgazdasági kérdésekkel foglalkozzanak s ennélfogva a nagygyűlések évenként tartandó kongresszus jellegével bírnának s a felmerülő mezőgazdasági bajokat világítanak meg. Tarthatók volnának e közgyűlések egyes vidéki központokban is.

Meskó Pál a mellett van, hogy az O. M. G. E. közgyűlése képezze a szövetséges gazdasági egyesületek nagygyűlését is és ezen tárgyalassék le minden felmerülő kérdés.

Rakovszky István nem osztja előtte szólónak azt a nézetét, hogy az O. M. G. E. közgyűlésén tárgyalassanak a szövetség ügyei is. A közgyűlés nem foglalkozhatik általános közgazdasági kérdésekkel. Minden közgyűlésnek a saját házi kezelését kell elintéznie, úgy hogy ideje sem jut magasabb elvi kérdések megvitatására. Méltóztassék azt a direktívát adni a végrehajtó-bizottságnak, hogy rendszerint mindig a szövetségi közgyűlés határozza el azt, hogy a következő közgyűlés hol tartassék s a mely egy-egy két fontosabb mezőgazdasági kérdést is tárgyalna.

Zlinszky István, Tokaji László és Simitska Endre felszólalása után az értekezlet hozzájárul Bujanovics Sándor indítványához.

A megyei mezőgazdasági bizottságok.

Az 5-ik pontra nézve, mely a következőleg hangzik:

5. A megyei gazdasági bizottságok teendőinek a gazdasági egyesületekre való ruházása.

Füldes Gyula indítványozza, hogy vétessék le a napirendről.

Serfőző Géza érdekképviseleti szempontból ezt rendkívül fontosnak tartja s a végrehajtó-bizottság volna megbízandó, hogy a mezőgazdasági bizottságok szervezetére nézve egyöntetű alapszabályokat dolgozzon ki s ezekhez a kongresszus a kormány hozzájárulását is kérje.

Rösler Károly indítványozza, hogy ezen kérdés vétessék fel a kongresszus napirendjére. Szóló óhajtja, hogy a gazdasági bizottságok teendőt a gazdasági egyesületekre ruháztassanak (Helyeslés.), miután azok vannak hivatva arra, hogy a gazdaközvéleményt képviseljék.

Meskó Pál hozzájárul Rösler indítványához s egyúttal kívánja, hogy a törvényhatóságok is képviseltesék magukat a kongresszuson, hogy kifejezést adhassanak annak, hogy minő szerkezetet kívánnak az esetben, hogyha az egyletek elvállalják a mezőgazdasági bizottságok teendőjét.

Szenmáry József szükségesnek tartja, hogy a kérdés felszinen tartassék.

Serfőző Géza, Rubinek Gyula és Bujanovics Sándor hozzászólása után az értekezlet a tárgyat a kongresszus sorozatába felvenni határozta.

A IV. orsz. gazdakongresszus tervezete.

Végül foglalkozott az értekezlet az ezredéves (IV.) országos gazdakongresszus programmjával is s erre nézve az előadói előterjesztést teljes egészében elfogadta, úgy, hogy az érdekképviseleti kérdések tárgyalásán kívül a kongresszus programmjába fölvetessék a gazdasági termények értékesítése, a hitel és biztosítás ügye, az Ausztriával megújítandó kiegyezés kér-

dése, a nemzetközi gazdakongresszus akkorra meghozandó határozatainak tárgyalása.

Ezzel a tárgysorozat ki lévén merítve, elnök, midőn megköszöni a titkároknak az értekezleten nagy számban való megjelenésüket, egyuttal hangsúlyozza a központ azon óhaját, hogy ezen titkári értekezletek a jövőben állandósítsassanak és évről-évre megtartassanak. Az értekezlet az elnök éltesével záródott.

Eszmék harca.

Csak azok az eszmék életképesek, a melynek már vértanui vannak. A társadalom mindig konzervatív s új eszmékért, melyek különösen a már megszokottnon változtatni hivatottak, nem rajong.

Ezért vannak az eszméknek vértanui, mert azok előharcosai célt csak annyiban érnek, hogy a figyelmet kitarító küzdelmükkel magukra s így eszméikre irányítják s ha elbuktak is, az eszme fenmaradt, hogy termékenyítőleg hasson az utókorra.

Az így a kaoszából felcsillámló eszme ezután rövidebb vagy hosszabb idő múlva újból feltűnik, nemcsak keletkezése helyén, de egyszerre több helyütt mind több érdeklődést keltve fel, míg felkaroltatik s diadalra jut.

Ez az eszmék harca, a haladás állandó küzdelme a maradisággal.

Ki hitte volna, hogy a 80-as években nálunk is felmerült, de több még ma is élő bába sikeres közreműködésével előjött agrárizmus egy évtizeddel később új életre kel s bár nagy küzdelem árán diadalt arat. Van-e ma komoly közigazda vagy az ország érdekét szíven viselő állampolitikus, a ki a mezőgazdaság érdekeinek istápolását épp nemzeti szempontból nem elsőrangú feladatnak tekintené.

Igen, csak hogy a mi a 80-as években csak egy elfojtott sohaj, egy formát nem öltött óhajítás volt, az ma egy tökéletes program.

Az 1895. évi III. országos gazdakongresszus az eszmére testet öltött, a midőn egy egészében átgondolt s részleteiben is kidolgozott magyar agrár programot alkotott.

Az eszme, az agrárizmus eszméje azonban nem csak nálunk diadalmaskodott, tért hódított az Európaszerte üdvös reakciójaképp a romboló kozmopolitizmusnak.

Sőt a külföldi gazdaközönsége nemcsak hódolt az új irányzatnak, de annak gyakorlati érvényesítésére tömörült s ez irányban országos akciót fejt ki.

Nálunk az érdekképviseleti szervezkedés, állíthatjuk, hogy megelőzte az agrár irányzatot, mert már az O. M. G. E. létesítésekor az volt a cél, hogy az országos központ szerves összeköttetésbe lépjen a vidéki gazdasági egyesületekkel.

Az akkor célba vett szervezet azonban maig sem létesült, dacára annak, hogy azóta alig volt számbavehető országos gazdaggyűlés, a melyen az érdekképviselet kérdése, a gazdatársadalomnak a

szervezkedése szó tárgyát ne képezte volna.

Fennálló szervezeteket azonban transformálni mindég nehezebb, mint egész új szervezetet alkotni egy kidolgozott program szerint.

Ez volt az oka, hogy létesült ugyan egy szövetség a gazdasági egyesületek között, a melyet azonban már kezdettől fogva maguk a résztvevők lazanak tekintettek s inkább átmeneti, mint végleges szervezkedésnek.

Hogy a gazdasági egyesületek társadalmi uton való szervezkedése, dacára az érdekképviselet hosszú vajadásának, eddig nem létesült, ennek okát abban kell egyrészt keresnünk, hogy a felmerült tervezetek külföldi minták után indultak s így nálunk visszhangra nem találtak, másrészt s ez volt a legfőbb ok, az érdekképviseletnek törvényes uton való szervezkedését a kormánytól várták, mely azonban a mezőgazdaság e jogos és méltányos követelésével szemben kellő érzékkel nem birt, később pedig ebbe belemenni nem akart.

Innen van, hogy a III. orsz. gazdakongresszus a midőn sürgeti az érdekképviselet törvényes megoldását, a gazdasági egyesületek figyelembe vételével; egyuttal kötelességévé teszi a gazd. egyesületeknek, hogy addig is, míg a törvényes szervezkedés létesül, társadalmi uton tömörüljenek, a mikor is sokkal erősebb s hathatósabb akciót tudnak kifejteni a törvényes szervezkedés kiküzdése, de különösen a III. orsz. gazdakongresszus határozatai végrehajtása érdekében.

Azóta a társadalmi uton való szervezkedés az aktualitás terére lépett s ezt a gazdaközvéleményt tolmácsoló országos titkári értekezlet nagyban elősegítette.

A titkári értekezlet amaz egyhangú megnyilatkozása a társadalmi szervezkedés sürgőssége s módja tekintetében a legszebb bizonyossága annak, hogy a III. országos gazdakongresszus felkeltette a gazdaközvéleményt s a társadalmi tevékenység rég szunnyadó erői új életet ígérnek.

Az eszmék harca diadallal biztat, az érdekképviselet ügye egy nagy lépéssel közelebb jutott a megvalósuláshoz.

Mert az az ügy, a melynek oly lelkes apostolai vannak, mint a gazdasági egyesületek titkárai, csak sikerrel biztat.

A feladat súlyosabb része a társadalmi szervezkedésnél az ő vállalkra nehezedik, mert övék a közvélemény előkészítése, de reájuk vár a szervezkedés esetén a kiterjedtebb munkakör betöltése is.

Az ezredéves IV. országos gazdakongresszus előkészítő-bizottsága az országos titkári értekezlet után azzal az öntudattal mehet bele az előmunkálatokba, hogy vele parallel a mezőgazdaság ügyeinek 38 szellemi munkása készíti elő a közvéleményt arra, hogy a III. országos gazdakongresszuson kifeje-

zett azon óhaj, hogy a gazdasági egyesületek az ezredéves fordulót társadalmi uton való szervezkedésükkel tegyék emlékezetessé, teljesüljön.

Rubinek Gyula.

NÖVÉNYTERMELÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Szórva vagy sorba trágyázzuk-e a répát és a kukoriczát?

Irta: Morávek János.

II.

A mult számban közölt előkísérletekkel elért eredmények által feltevésben megerősítve, 1887-ben folytattam a kukoriczával és répával való trágyázási kísérleteket, melyeket a következőképpen rendeztem:

A répának 9 parcellát tartottam fenn, melyből 3 trágya nélkül maradt, 3-ban a műtrágyát elszórtam, 3 parcellán sorba vetettük. Minden 1200 □ öltre 130 kg. ammoniáksuperfoszfátot alkalmaztam s minden trágyázott parcella egyforma mennyiséget kapott belőle. A 130 kg. ammoniáksuperfoszfát tartalmazott 15.5 kg. vízben oldható foszforsavat és 8.6 kg. ammoniáknitrogént. A parcellák sorrendje volt:

1. trágyázatlan, 2. szórva trágyázott, 3. sorba trágyázott, 4. trágyázatlan, 5. szórva trágy., 6. sorba trágy., 7. trágyázatlan, 8. szórva trágy., 9. sorba trágy.

1200 □ ölenként, 5% levonással, termett:

A 3 trágyázatlan parcellán 5723 kg. répa.

A 3 szórva trágy. parcellán 8635 kg. répa.

A 3 sorba trágy. parcellán 9801 kg. répa.

A trágyázatlan parcellákon esett 100 kg. tiszta répára 53 kg. levél és fej, a szórva és sorba trágyázott parcelláknál 100 kg. répára 44 kg. levél és fej.

A répa cukormeghatározása eredményezett:

A trágyázatlan parcellák átlaga: 12.78 polárizáció, 3.22 százalék sók, 79.6 quotiens.

A szórva trágy. parcellák átlaga: 14.06 polárizáció, 2.94 százalék sók, 82.5 quotiens.

A sorba trágy. parcellák átlaga: 14.44 polárizáció, 3.06 százalék sók, 82.2 quotiens.

A szórva trágyázott parcellák 1200 □ ölenként 2912 kg.-mal, a sorba trágyázottak 4078 kg.-mal több termést adtak, mint a trágyázatlanok, a trágyázottak közt pedig 1166 kg. különbség mutatkozott a sorba trágyázottak javára. A cukorrépa minősége a trágyás parcellákon jobb volt, mint a nem trágyázottakon.

A kukoriczatrágyázási kísérletek két sorozatban eszközöltettek. Az első 10 parcellás volt a következő sorrendben:

1. trágyázatlan, 2. szórva trágy., 3. sorba trágy., 4. trágyázatlan, 5. szórva trágy., 6. sorba trágy., 7. trágyázatlan, 8. szórva trágy., 9. sorbatrágy., 10. trágyázatlan.

Egy 1200 □ öles holdra 165 kg. ammoniáksuperfoszfát adatott, melyben 13.9 vízben oldható foszforsav és 12.9 ammoniáknitrogén foglaltatott. Valamennyi trágyázott parcella egyforma minőségű trágyát kapott.

Holdankint termett:

A 4 trágyázatlan parcellán átlagban 768 kg. szem és 1681 kg. szalma.

A 3 szórva trágyázott parcellán átlagban 862 kg. szem és 1933 kg. szalma.

A 3 sorba trágyázott parcellán átlagban 1072 kg. szem és 2059 kg. szalma.

A terméskülönbség tehát a szórva trágyázott parcelláknál 94 kg. szem és 252 kg. szalma, a sorba trágyázottakon 305 kg.

már a XVIII. században oly versenyeik is voltak, melyek még ma is fennállanak, köztük a világ első tenyészversenye, az angol Derby, melyet először 1780-ban futottak s melyet 9 versenytárs ellenében Diomed nyert meg.

A lóversenyeknek a tenyésztésre való jótékony befolyását nálunk először a legnagyobb magyar, Széchényi István gróf ismerte fel, ki 1826-ban Pozsonyban rendezte az első futtatást s megalapította a „pályafuttatási társulatot.“ Nagyobb fejlődésnek a versenyek nálunk azonban csak 1868 óta indultak, a mely évben Pesten a „Nemzeti díj“ és Bécsben az első „Derby“ létesült. Azóta milyen lendületet vett telivértényésztésünk, annak legjobb bizonyítéka az, hogy míg az első Derbyre 32 aláírás történt, addig az utolsó évek nevezései a 200-at is meghaladják.

Igaz hogy a lóversenyek idővel nagy átalakulásokat mentek keresztül, s hogy a jelenlegi versenyrendszernek nagyon sok hibája és a tenyésztés szempontjából nagyon sok hátránya van, de azért azoknak a tenyésztésre javítólag ható befolyását tagadni, mint azt sokan teszik, nem lehet. Nagyon sokan vannak, kik azt állítják, hogy egy handikap vagy egy harmad-, negyedrangú eladóversenynek semmi köze a tenyésztéshez. Hogy ebben némileg igazuk van, az tagadhatatlan, mert a tenyésztésre csak az a verseny bírhat befolyással, melyet egy olyan ló nyer meg, melynél a gyorsaság a kitartással és a jó teherhordással párosul. Egy ilyen ló azonban csak ritkán képes megnyerni a handikap-et, nem is szólva az eladóversenyekről, melyekbe magától érthetőleg a tulajdonos vagy tenyésztő jó lovat be sem jelenti. De hát nem lehet minden telivér egy Derby-ló. Sőt ellenkezőleg ezek bizony igen ritkák; így például a nálunk jelenleg trainigben álló, körülbelül 500 versenyló közül alig akad 10-15 olyan, amelyek Derby-lónak nevezhetők. Már most mit csináljanak a tulajdonosok a többi 490 lóval? Hogyan térítsék meg azok a beléjük fektetett tőkét, ha nincsenek handikap-ek és eladóversenyek?

Nem az a baja a mai versenyszisztémának, hogy handikap-ek és eladóversenyek is vannak, hanem az, hogy ezekhez képest a valódi tenyészversenyek száma elenyészőleg csekély, s hogy a handikap-ek vagy azokhoz hasonló versenyek túlságosan nagy díjazásban részesülnek, míg az igazi tenyészversenyek egy párnak kivételével, oly csekély díjazásuk, hogy nem érdemes egy valóban jó lovat nehézségüknek kitenni. Itt van például a legelső és legnagyobb tenyészversenyünk, a bécsi „Derby“; ennek dotációja 50,000 forint, míg a legnagyobb magyar díj, a „szent István-díj“, melyet propozíciójánál fogva legjobb akarat mellett sem tudok a tenyészversenyek közé sorozni, 45,000 forint díjazásban részesül. Hol van itt az arány? Vagy talán tenyésztési szempontból megérdemelte-e egy Rolute, Lord Ernst, Eretnek vagy Patriot a szent István-díjat, mikor ezek együttvéve sem érnek meg 40,000 frtot?

Nagy hibája továbbá a mai versenyrendszerünknek az, hogy a rövid távu versenyeket túlságosan kultiválja. Akármint mondjanak, én tenyésztési szempontból nem ismerem el ezen versenyek mivelésének jogosultságát. Nem ismerem el pedig azért, mert ezeknek köszönhetjük a gyatrább nemzedék és a roarerok elszaporodását, és mert ezen versenyeknél igen sok, sőt mondhatjuk, hogy minden a jó lovas és a jó start-tól függ.

Azt mondják, hogy a ló a rövid távolságú versenyekben, ha nem is több, de legalább is annyi munkát végez, mint a hosszabb távolságúknál, mert az előbbiekben a lónak az egész pályán kell teljes

erejét kifejtenie, míg a hosszú távolságúknál csakis az utolsó pár száz méternél kezdődik a tulajdonképpeni verseny, s így a nagy munka. Ha az igaz volna, akkor nézetem szerint nem volna különbség flyer és sayer között, hanem bármely roarer is képes volna helyes taktikával lovagolva, egy hosszabb távolságú versenyt megnyerni. Tudtommal azonban nincs reá eset, hogy hátrózott flyer valaha egy elsőrangú nagy-távolságú tenyészversenyt igazi stayer-ekkel szemben megnyert volna.

Tenyésztési szempontból végre igen kívánatos volna az akadályversenyek nagyobb felendülése, mert ezek azon versenyek, melyek a lótól a legnagyobb és a legtöbb oldalú munka kifejtését követelik. Az akadályversenyekben ugyanis nem elegendő, hogy a ló kitartó legyen, hanem okvetlenül szükséges az is, hogy jó lábu, jó teherhordó s elegendő energiája legyen és hogy kellő biztonsággal bírjon az akadályokkal szemben. E téren dicséretreméltó vállalkozást kezdett az „Urlovasok szövetsége“. Csak az a baj, hogy az általa rendezett versenyekben, a csekélyebb díjazásoknál fogva, leginkább csak alacsonyabb klasszisu lovak vesznek részt. Általában nagy hiba, hogy nálunk rendszeren csak azt a lovat futtatják akadályversenyekben, a melyik a sik pályán már nem képes zabját megkicsni és hogy e nagyobb távu versenyeknél a feltartás taktikájával élnek gyakran annyira, hogy csak az utolsó pár akadálynál veszik fel a versenyt. Nagyon kívánatos lenne tehát a versenyek komoly értéke érdekében a díj kiadását határozott minimális időrekordhoz kötni.

Reméljük a legjobbat. El fog jönni még az az idő, midőn a versenyek azzá lesznek, a miknek tulajdonképpen lenniök kellene: a tenyészkiválasztás próbakövének.

u— —a.

Budapesti luxus ló-vásár.

A lótenyésztés emelésére alakult részvény társaság f. hó 12., 13., 14-én tartotta meg ez idei luxusló-vásárját, a „Tattersall“ telepen. A vásár ellen több oldalról azt a vádat emelték, hogy annak rendezése időszertlenül volt, miután az idei millennáris kiállítás alkalmából ugyis fognak rendezni lóvásárokat, ezért tehát a részvénytársaság által most rendezett luxusló-vásár árt a millennáris lókiállításoknak, a mennyiben az anyagot a millennáris lóvásároktól és lókiállításoktól elvonja.

Megengedve azt, hogy ezen állításnak némi tekintetben jogosultsága van, még ez esetben sem érheti a részv. társaságot a luxusló-vásár rendezése miatt semmi vád, mert Budapest székes fővárosával kötött szerződése értelmében kötelezve van arra, hogy évenként egy ilyenmü luxusló-vásárt rendezzen, ennél fogva a most rendezett vásárjával csakis szerződésbeli kötelezettségének tett eleget.

A mi a vásárt magát illeti, az teljesen sikerültnek mondható, a mennyiben körülbelül 220 db ló lett a vásárra bejelentve.

Kedvezőtlenül hatott a vásár sikerültére a beállott esős időjárás, a mi egyrészt a lófogatok elővezetését hátráltatta, másrészt a vásárolni szándékozó közönséget a megjelenésben feltartóztatta. Mindazonáltal a vásáron igen szép közönség jelent meg, a mely a kedvezőtlen idő dacára érdeklődéssel szemlélte úgy a hátslovak előlovaglását, mint a kocsis lovak hajtását.

A bejelentett és elővezetett fogatok közül: Kazi János sárga négyes és két pompás kettősfogata keltette fel különösen az érdeklődők figyelmét. Egy kiválóan elegáns és gyorsmenésű kettőst láttunk *Szentiványi*

Farkastól, melynek az az egyedüli hibája, hogy a fogat pártalan.

Forsler Gézané egy igen szép Izabella ponyny fogatot jelentett be.

Említést érdemel *Bay Géza* jól összeválogatott esinos ötös szürke fogatja, valamint *Appl János*, jól behajtott orosz ezüst szürke kettős-fogata.

Az orosz lovak közül megemlítjük *Belegh Ferencz* igen szép, magasan járó sárgáit.

A jukkerfogatok közül gróf *Wenkheim* Frigyes két igen szép szürke jukkerje, *Keglevich Gyula* fogata, *Benrieder József* schneidig magyar jukkerje valamint *Jeszenszky Sándor* báró kis-somogyi jukker fogata tünik leginkább szembe.

Az elővezetett carossierek közül *Eszterházy Lajos* gróf könnyü carossier fogata érdemel említést, míg *Lipthay Guidó* könnyü kettős hintós fogata feltűnést keltett.

A belső udvaron a hátslovak előlovaglását kísérték figyelemmel különösen a nagyszámban megjelent lovastisztek. A hátslovak közül különösen *Farkas Abrahám* és *Zollán* pompásan belovagolt szép hátslovakai nemkülönben *Schossberger* Nándor báró esinos paripája érdemel említést.

Lord Emil a vásáron egy nagyobb kollekczióval jelent meg, a melyek között több említésre méltó darab van.

A vásár hangulata az első nap meglehetősen lanyha volt és vétel nem igen történt, a második nap emelkedett a vételkedv és mintegy 20 darab ló cserélt gazdát. Az árak kissé magasak, a mi a vevőköt a vásárlástól visszatartja. Azt hisszük az utolsó napon, főleg ha a tulajdonosok engedni fognak a kitartott árakból, a vásárra bejelentett lovak legnagyobb része gazdát fog cserélni.

—y—l.

Észrevételek a „Köztelek“ f. évi 24. számában megjelent 107. sz. kérdésre.

Kérdésttevő öregebb magyar ökröket állított be hizóba s azokat 3 hónapon keresztül konzervált csalamádén és répán tartotta. Jelzi, hogy azok naponta és fejenként 70 kiló répát és 15 kiló csalamádét jó étvágyal esznek meg s jelenleg (márczius közepe táján) átlagban 13 métermázsát nyomnak páronként. Felemliti, hogy állatai vizet egyáltalában nem isznak és kérdi, hogy zombolyozott vagy bevermelt csalamádét nyújtson-e a répa kíséretében ezután ökreiknek.

Az ezen kérdésre adott felelet e lap ugyanazon számában kitérő, illetőleg tájékoztatóbb adatokat kérő, mely adatok azonban ezideig rendelkezésre nem bocsátattak.

Cannes-ből, Franciaországból, egy hazánkia részéről, az egész ügyre vonatkozólag a következő észrevételek tétetnek:

„A 107. szám alatti kérdés egy hallatlan és veszedelmes hizlalási móddal ismerteti meg a gazdaközönséget. Czélszerű volna kérdésttevőt figyelmeztetni, hogy a jelzett etetéssel hagyjon fel, mert különben azon veszélynek teszi ki ökreit, hogy gyomor- és bélhurutban pusztulnak el egymás után. Ha már szénája nincs, a mi nagyon sajnós, akkor legalább szalmafélleket adjon ad libitum, a répából pedig legfeljebb egyharmad-részt az említett napiadagból fejenként.“

Bármennyire belátom magam is, hogy a jelzett etetési forma a takarmányszabványok alapján itélve távolról se ok- és czélszerű, mégis elfogadhatónak tartom azt legelső sorban azért, mert kérdésttevő *csupán* a mondott anyagokon *akarja* (bizonyosan kísérleti eredményt is czélolván) felhizlalni állatait s ily szempontból itélve elfogadhatónak kell azt tartanom másodsorban azért is, mert (eltekintve persze a nyújtott takarmánynak nem szabványyszerű táplálóanyag-

arányától) olyan eleségnek mégis felvehetem azt víz- és szárazanyag-tartalomra nézve, mint a szeszmoslékot, melyet pedig még ma is szélteben felhasználnak marhák hizlalására, gyakran csakugyan gyomor- és bélhurutokkal és mosléksömörrel küzdve, olykor pedig nem.

Mert hiszen körülbelül mennyi víz és mennyi szárazanyag jut be tulajdonképpen kérdéstevő állataiba? Abban a 85 kiló anyagba bejut körülbelül 11 kiló szárazanyag, körülbelül 74 kiló víz kíséretében. Víz az állatok külön egyáltalában nem kapnak, de azért fejenként és naponta ennyi víz kétségtelenül sok, minthogy egy marha naponta középszámítással legalább 40 és legfeljebb 60 kiló vizet vesz fel ivás útján.

Am kérdés, hogy az a 14 kiló fölösleg tényleg fenforog-e, s illetőleg kérdés, hogy a szárazanyag nem több-e abban a márcziusi répában és csalamádében. Aztán — bár nines megmondva — nines kizárva se, hogy polyával, törekkkel vagy szeszskával a kérdéstevő répáját s így a szárazanyag kiegészül talán 100 kiló élősulynál 24 vagy több kilóra is. Szezskanyújtásra mutat kérdéstevő azon kifejezése is, hogy „szezskázott répa”, mert az alig feltehető, hogy a szezskázott szót az aprított szó helyett használná.

Egyszóval, bármily horrendnek is látszik kvantumban és kvalitásban az a takarmány, s bármily valószínű, hogyha 3 hónapon keresztül nem mutatkozott is, ezután csakugyan fellelphet a gyomor- és bélhurut, én azt hiszem, hogy nem kevésbé valószínű, hogy ez a kalamitás be nem áll, s az az 1 kilogramnyi napi súlygyarapodás tovább is mutatkozni fog.

Mindezek dacára s önként érthetőleg én tőlem is távol áll, hogy a kérdéstevő példáját követésre méltónak mondjam, ám azért valami nagy mértékben elijesztőnek se merem jelezni.

Talán szives lesz egyébiránt a kérdéstevő a további eseményekről lapunknak értesítést küldeni. Az egész hizlalás menetéből s a végeredményből kétségtelen közérdekű tanulság lesz levonható.

Monostori Károly.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: Mezey Gyula.

A cukorrépa cukortartalma és leveleinek alkotása közötti összefüggés.

Vychinski számos megfigyelést és kísérletet tett arra nézve, vajjon a cukorrépa levélzetének alkotása (a levélzet színe, nagysága, alakja stb.) mennyiben árulja el a cukorrépa jóságát, annak cukortartalmát.

Megfigyeléseinek és kísérleteinek főbb eredménye a következő:

1. A halványzöld levelekkel bíró, korán sárguló, de különben egészséges répák korábban érnek s nagyobb cukortartalommal bírnak, mint az olyan répák, a melyek az előbbiekkal egy a gyökér tekintetében, mint a levelek egyéb jellegeiben megegyeznek, de levélzetük sötétzöld színű.

2. Mennél több a répa a levélkör, annál nagyobb a répa cukortartalma, annyira, hogy ezen az alapon észlelt különbségek a répa cukortartalmában 0.2—1 1/2% között ingadoznak.

3. Az olyan répa korábban ér és nagyobb a cukortartalma, a melynek levélzete szétterül; természetesen az összehasonlítás tárgyául olyan répákat választva ki, melyek, a most említett tulajdonságtól elte-

kintve, egyébként egy a gyökérzet, mint a levélzet egyéb jellegében teljesen hasonló. Vychinski a levelek szétterülésének befolyását akként magyarázza, hogy az összébálló levélzethez a levegő és a világosság nem férhet oly szabadon, mint a szétterülőhöz.

4. A levelek bodrossága biztos jele a répa nagy cukortartalmának, annyira, hogy a répalevél bodrainak számával a cukortartalom arányosan növekszik.

5. A hegyes, nyilalaku levelek mindig csekély cukortartalomra vallanak s egyszerűs mind a répagyökerek csekély kifejlődésével kicsiny főgyökérrel járnak.

Az érés fokának befolyása a lenmag minőségére, különösen csirázóképességére.

Hogy milyen befolyása van a lenmag érési fokának a lenmagterés minőségére? erre nézve Herzog, a trautenauai lenkiserleti állomáson a múlt évben következő kísérletet tette.

A nevezett kísérleti állomás 3, egyenként 300 m²-nyi területű parcelláját bevetette ugyanolyan lenfajta, ugyanolyan minőségű és mennyiségű magjával.

A 3 parcella elsejéről a len zöldéretten, másodikáról sárgaéretten, harmadikáról teljesen éretten nyüvetett ki s a terméstartalom azonnal lezedegettek s kicsépelgettek, kivéve a második (sárgaéretten nyütt) parcella feléről szedett lent, melyet terméstartalomtól belga módra sátrakba rakatott össze, utóérés végett.

Az ezen eljárások útján nyert 4-féle magot Herzog kitisztította s átlagpróbákat véve belőlük, a következő eredménynyel vizsgálta meg:

A mag érési stádiuma	Víz-tartalom %	Olajtartalom %	Csirázóképesség %	A magvak abszolút súlya (1000 mag súlya gr-okban)
1. Zöldérett	8.78	31.02	81	3.64
2. Sárgaérett	8.40	31.85	94	3.92
3. Sárgaérésben nyütt, de utóérésnek kitett	8.10	32.01	96	4.10
4. Teljesen érett	7.04	32.50	99	4.40

E táblázatból kitűnik, hogy az érés fokának nagy befolyása van a magvak minőségére, s hogy az utóbbiak a legtökéletesebbek és így legértékesebbek akkor, ha teljes érésben szedettek, mert ezek bírnak a legnagyobb csirázóképességgel, olajtartalommal és súlylyal.

E kísérletből kitűnik az is, hogy a sárgaérésben nyütt len, ha utánérésnek tétetik ki, még továbbfejlődik, a mennyiben a növényben még rendelkezésre álló asszimilált anyagok a magvakhoz szállítatnak, miáltal ezek olajtartalma és súlya gyarapszik, s egyszerűs mind csirázóképessége is fokozódik.

E kísérletek szerint a lent akkor kellene nyünni, mikormár a magvak teljes érésben vannak, mit egyaránt a jó vetőmag termelése valamint a magvak gyári felhasználása, olajnyerés végett, kívánatosná tenne.

De mivel a lennövény főterményét általában a lenrostok képezik, melyek azonban, ha a len még a sárgaérés után is a földben hagyatik, nagymértékben megkeményednek és durvulnak, mi tetemes értékcsökkenést von maga után: a nagy praxisban nem tanácsos bevárni a magvak teljes megérését, kivéve az olyan területeken, a melyeken a gazda főcélja az, hogy lehetőleg kitűnő minőségű vetőmagot termesztjen.

Mivel azonban a sárgaérésben nyütt len, ha utóérésnek tétetik ki, magvait még nagymértékben kifejleszti, ezzel az eljárással a lenrostok minőségének hátránya nélkül

oly magvakat lehet termelni, melyek nagy általánosságban az igényeket kielégíthetik.

GAZDASÁGI ÁLLATTAN.

Rovatvezető: Jablonowski József.

A gazdaságilag hasznos és kártékony madarokról.

Irta: Chernel István.

(&.) Ha figyelemmel kísérjük nálunk azokat a törekvéseket, melyek az állatélet révén gazdaságunkra háramló hasznos és kárt tapasztalati uton és a tudomány segítségével kutatják, a termelőközönséget a szükséges oltalom és védekezés módjára oktattva, világos bizonyosságát kapjuk annak, hogy az érdeklődés kiválóan csakis a rovarvilág felé fordul, a többi állatrendek pedig csaknem teljes mellőzésben részesülnek.

Igaz ugyan, hogy a rovarvilág nagy mértékben érinti gazdaságunkat, de éppen ebben találhatjuk azt az intést is, hogy ne maradjunk szűk korlátok között, hanem vessünk szemet a szervesélet egészére, legközelebb eső fokon azon állatosztályokra is, melyek életnyilvánulásai a rovarokéba legközvetlenebbül belejátszanak. Az ismeretek e kölcsönössége szabadithatja fel itéletünk békóit s helyes döntésekre, következtetésekre is csak így taníthat; mert az egyoldalúság hibája az, ha pl. ismerjük a gyümölcsfáink termését pusztító rovarokat és azok életét, de nem vesszünk tudomást a czinkékről, sem azok ellenségeiről, némely ragadozó madártajról.

Ez az egyszerű példa sokat jelent; sok esetben végig vezet az egész állatországban s beágazik a növények világába is — a végső okokat egy hosszú lánczolat első szemei képezik. Ezuttal nem lehet szándékom e nagy összefüggést minden részleteiben vizsgálni, sem azt az utat követni, melyet a biológia kalauzolása mellett megtehetnének, hanem a madaraknál maradván, a madárvédelem s a gazdasági ornithologia ügyében akarok egyetmást elmondani.

Négy évtized óta képezi a gazdaságilag hasznos és kártékony madarak óvása és pusztítása, a különböző országok gazdasági és erdészeti egyesületeiben, komoly megbeszélések tárgyát, s a sokféle alakult állat- és madárvédő társulatok fő- vagy egyedüli célját. A kérdés fontosságát egyes törvényhatóságok is belátták, ez ügyben szabályrendeleteket alkottak, sőt néhány nagyobb állam kormánya is figyelmet fordított arra, minek eredménye törvényekben talált kifejezésre.

A mozgalom csirája Németországban fakadt, ott is termett legtöbb gyümölcsöt; igen természetesen, mert a szakszerű, e tárgyra tartozó kutatások, melyek annak megkivántató előfeltételei, ott már régen jelentékeny eredményeket mutathattak föl, így tehát megmunkált, kész talajt biztosítottak az elhintett mag életének.

A mi viszonyaink e tekintetben mostohák.

Mikor a nyugot kulturnemzeteinél virágzó madártani irodalmat, tudományos alapmunkákat, úgy mint összefoglaló, ismeretterjesztő, népszerű — közönség művelődésének szánt — műveket találunk, s látjuk, hogy csak a gazdasági ornithologia termelése egész könyvtárra rug: akkor nálunk még csak egyetlen egy oly alapmunka sincsen, mely a madarak, nevezetesen honi faunánk, szabatos képét adná, a fajok külsejét, életmódját, előfordulási helyeit leírná, és sajátosságosan magyar viszonyainkról magyarálatot tájékoztatna bennünket. Merőben az idegenre szorulunk e téren, szükségünket

azonban e források csak igen hézagosan tudniillik csak annyiban pótolhatják, a mennyiben bizonyos általános fogalmakra, vonásokra tartoznak. Nem helyén való itt e hiány okait szellőztetni, csak azt jegyzem meg, hogy az alap anyaga meg volt, hisz *Petényi Salamon* ennek összeszedésére áldozta egész életét, de kéziratai maig sem láthatnak napvilágot, részben el is kallódtak.

Igy állunk hát a magyar madarak természetstoriája nélkül, s méltán irigykedve vehetünk tudomást az ott már gomba módon termő madárvédelmi, a hasznos és kártékony madarak életét és működését tárgyaló irodalomról, melyből nekünk édes-keves hasznunk van, mert az ottani viszonyok elütők a mieinktől s reánk nézve mértékadóak nem lehetnek. De valamit mégis tanulunk ebből. Megtudtuk azt a sok vitát, nézeteltérést az egyes madárfajok kártékony és hasznos voltát illetőleg, s azt a nehézséget is, mely egy igazán eredményes madárvédelmi törvény létesítésénél előáll. A fogalmak, felfogások azonban tisztázódtak, s világos lett, hogy ilyen törvény csak úgy képzelhető, hogy minden állam saját viszonyai szerint, de tekintve véve más országokat is, lépne az alkotás terére, vagyis a dolog nemzetközi közös megegyezés és eljárás nyomán kerülne dűlőre. Ez már eleve is sok nehézségbe ütközött, mert egyes országok, hol a hasznos madarak fogdosása nemzedékek örökségeként vére ment szokás, (Olaszország, Dél-Franciaország, Svájc.) vonakodtak minden együttműködéstől. 1875-ben létrejött ugyan az osztrák-magyar és olasz konvenczió s 1884-ben a Bécsben tartott I-ső nemzetközi ornith. kongresszus is megállapodott bizonyos elvekben, de mindennek gyakorlati sikere nem volt, valamint eddig sincs az 1891-ben Budaposten összeült II-dik rendkívüli ornith. kongresszus határozatának, mely az 1875-ki olasz megegyezés álláspontjára helyezkedve fölvül kimondta, hogy a hasznos és vadászható szárnyasok tömeges fogása, árusítása és küldése tilos, és hogy az osztrák, valamint a magyar földművelésügyi miniszterek a közös külügyminiszterium útján tegyék meg a külföldi kormányoknál a szükséges lépéseket.

Azonban a dolog megakadt, még pedig a hasznos és kártékony madarak névjegyzékének megállapításánál, mert ez egyöntetűen nem történhetett, lévén egy és ugyanazon madárfaj egyik országban kártékony, a másokban hasznos.

Ez a nehézség, s szoros hazai viszonyaink e tárgy szakszerű vizsgálatának hiánya, már előbb, a vadászatról szóló 1883. XX. t.-cz.-ünk idevágó 9., 11., 12. és 15. §§-ban is nyomot hagyott. Tiltva van e törvény szerint az éneklő madarak vadászata, fészkek és tojások elszedése, a vándor- és vízimadarak lövése, — ott a hol nem költenek — a seregekben vonuló vadkaesák, vad- és szelid galambok, továbbá *keselyűk*, sasok, sólymok, kányák, *vércsék*, héják, *ölyvek* minden nemeinek, a huhuk, szarkák, *varjak*, *verebek* és seregélyek elejtése, utóbbiakra az engedély csak szőlőkben és gyümölcsösökben vonatkozik.

Nemcsak nagyon általános, visszaélésekre fordítható intézkedések ezek, hanem — főleg amennyiben a különösen a kitüntetett fajokra vonatkoznak — egyenesen elhibáztak is s eredményezték, a mi törvény nélkül is megvolt, hogy leghasznosabb ragadozó madaraink továbbra is tömegesen esnek áldozatul, csak azért, mert külsőleg az igazán kártékony fajokhoz hasonlítanak. A természetrajzi ismeret az a foka, mely nemcsak a külsővel, hanem főleg az életmóddal számol, merőben hiányzik e törvény egyes intézkedéseiből s azt a rideg kezdetlegességet mutatja, mely annak az elavult felfogásnak felelt meg, hogy: „a mi éneklő, az hasznos, a mi

káros és görbecsőrü, az káros“. Így azután a nagyobb uradalmak vadőrei zsebelik továbbra is a mindenféle varju-, bagolyláb, görbecsőr és karom fejében a lópénzeket, a „Vadászlap“ évfolyamaiban közölt lőjegyzékekben büszkélkednek az elejtett baglyok, vércsék, ölyvek, varjuk számai néhány karvaly mellett, mert hiába, a fő a görbe csőr és éleskarmu láb s nem annak tudása, hogy pl. a kék vérese tisztán szöcskékből és tücskökből. A bagoly és ölyv főleg egerekből él, tehát gazdaságilag igen hasznos, vadászati-lag pedig nem kártékony szárnyasok.

A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894: XII. t.-cz. 57. §-a ismétli a hasznos madarak pusztításának tilalmát, védi azok költését, s forgalomba hozatalukat hatósági engedély nélkül megtiltja. A törvény intézkedése tehát megint egészen általános, nem sorolja fel névszerint a hasznos madárfajokat, a kártékonyakról meg egyáltalán nem is beszél. Az 58. §-ban azonban, a földművelésügyi miniszter felhatalmaztatik, hogy ha a hasznos madarak megnevezése szükségessé válnék, ez iránt rendeletileg intézkedhessék. Mikor jelen törvény előkészítésén folyt a munka a miniszterium véleményadásra a m. k. m. természettudományi társulatot is felszólította; a társulat meg is adta a választ, s a többek közt világosan, helyes egyszerűséggel felsorolta a védendő és pusztítandó madárfajokat is. Ez a javaslat azonban az 1889-ki törvényjavaslatban figyelembe nem vétetett, bár abban — ha fajilag nem is — legalább nem szerint a hasznos és kártékony madarak benne voltak. Az 1893-ki törvényjavaslat, mely azután törvénynyé vált, még ezt a részletezést is — mint látjuk — nélkülözi. A miniszter azzal indokolta a névszerint való felsorolás elhagyását, hogy egy ilyen jegyzék érvényes összeállításához nehéz, nem különben, hogy az a fajok közismeretét tételezi föl, mely ha ninesen meg, a törvény végrehajtását nehezíti.

Oda lyukadtunk hát megint, a minek hiányára már előbb is több helyt reámutattunk t. i. a hasznos és kártékony madárfajaink alaki és biológiai ismeretének gazdasági értékük helyes megítélésének szükségére.

Ezt a hiányt érezte a miniszter az utalt 58. §-nál is, ez az a mire az 1894: XII. t.-cz. kihirdetési rendeletében céloz, mikor külön rendeletben kilátásba helyezi a hasznos és káros madaraink névszerinti felsorolását és bizonyos beosztását, az *illető szakkörök javaslatai alapján*. Az ígért rendelet nem jelenhetett meg, mert a szakkörök véleménye szerint a bajon mindenekelőtt és leghatásosabban csakis oly szabatos munka segíthet, mely hasznos és kártékony madarak honi fajainak életét és leírását, tisztán a magyar viszonyok szemmel tartásával tárgyalja, s a fontosabbak színes ábráit is feltünteti, hogy biztos megkülönböztetésük hamarosan és könnyen lehetségessé váljon s széles körre terjedjen. A miniszter annak idején a k. m. természettudományi társulattal tárgyalt ez ügyben s e társulat néhai Frivaldszky János muz. igazgató ur útján engem szólított föl a munka szövegének megírására.

Tekintve mindazt, mit a fentebbiekben elmondtam s érezve, hogy nemcsak gazdasági ornithológiánkat, de a mai körülmények közt magát a magyar ornithológiát és közművelődésünket is megszolgálom a jó ügygel, szívesen vállalkoztam e feladatra. A dolog azonban pihent egy ideig, míg csak a II-ik nemzetközi ornith. kongresszus után a Magyar Ornithologiai Központ, köszönet Herman Ottó lelkes fáradozásának és önzetlenségének, meg nem alapított. Ez az intézet szoros tudományos céljai — nevezetesen a madárköltözökés kérdésének tisztázása — mellett, a gazdasági madártant is ügykörébe

vonta s feladatának ismerte a megszakadt fonalat ismét felvenni. Az intézet főnökének előterjesztésére a miniszter módját ejtette, hogy a dolog napirendre kerüljön. Megesimáltam tehát a munka tervezetét s egy madárfajt mintául véve, tüzetesen leírtam, életjelenségeit ismerttettem; Nécsy István festőművésznök pedig a szöveghez az illető madár színes képét festette meg. Ezt a mutatványt és tervezetét a Magyar Ornithologia Központ felterjesztette a miniszterhez, a ki azt jóváhagyólag tudomásul vette.

A továbbiak révén fog tehát eldőlni, hogy első sorban gazdaközönségünknek kezébe, egy a kor színvonalán álló hasznos, mindeddig nélkülözött oktató munkát nyújt-hassunk, melynek rendeltetése a madarak ismertetése mellett, különösen annak kimutatása is leend, hogy helyileg és évszak szerint is, mennyiben hasznosak és kártékonyak azok gazdaságunkra? mi a madárhason és kár helyes fogalma? micsoda intézkedések történtek és célravezetőek a sikeres óvás és pusztítás tekintetében?

A kitűzött feladat köre tág és sok oldalú, sok helyi megfigyelést is követel, mert célját úgy érheti csak el, ha minden ízében függetlenül magát a külföldtől s tisztán magyar marad.

Ez okból már most is azt a szíves kérést intézzük gazdaközönségünkhöz, a jó ügy és maguk érdekében is, támogassanak a madarak életmódjára, táplálkozására, kártékony vagy hasznos voltukra vonatkozó észleleteik, nem különben a madarak egyes vidékeken divatos népies elnevezéseinek közlésével.*) Bármilyen csekély dolog is, ha sok oldalról jön, értékes anyagot szolgáltat kezeinkbe, melynek felhasználásával és eredeti kutatásaink nyomán bátran fogunk kilépni, hogy saját magunk teremtjük ki azt, a mit eddig a külföldtől irigyeltünk.

A „Jégiroda“.

A biztosító részvénytársaságok ügynevezett „Jégirodája“ aziránt kereste meg az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet, hogy nevezzen meg öt oly gazdát, kik hajlandók volnának az előforduló jégkárok igazságos s mindkét fél érdekét megnyugtató rendezésénél, mint szakbizottsági elnökök közreműködni.

Ez a „Jégiroda“ az Adria, Bécsi, Magyar-Francia, Duna, Phönix és Fonciére biztosító részvénytársaságokból alakult. Tehát nem egyéb, mint hat társaságnak a kartellje, melynek neve tulajdonképpen nem „Jégiroda“, hanem „Déli jég- és viszontbiztosító társaság“. Ebből a kartellből hiányzik még a Generáli és Első magyar általános, mely utóbbi az általa 1886. év őszén alakított „Magyar gazdák jégbiztosítási szövetsége“ miatt eddig még nem léphetett be, hanem addig is, míg a jégsvövetség 12 éves ciklusa lejár, a vele egy test- és lélekből álló Bécsi és Magyar Francziát léptette be mintegy jelezve, hogy a mint teheti, nem késik ő is belépni a kartellbe.

A hat részvénytársaságból alakult „Jégiroda“ ez átiratával önmaga fényesen dokumentálja, hogy az eddigi biztosítási rendszer nem állja ki a kritikát, mert a kárrendezéseknél eddig nem „mindkét fél érdekei tartattak szem előtt, a kárbecslés nem volt megnyugtató és igazságos“. Hogy tehát a jövőben az ilyesmi meg ne történhessék, ezt a régi rendszert el kell törölni és helyette újat, igazságosat és becsületet kell teremteni.

*) A szíves közléseket kérjük a Magyar Ornithologiai Központ (Nemzeti Múzeum) címe alatt elküldeni Nagy készséggel közvetíti azonban azokat a M. K. Rovartani Állomás (Budapest), valamint e lap szerkesztősege is.

Ily czélből felkérlek az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet, hogy lépjen közbe igaz bírónak és csináljon felek és társaságok közt rendet és ha nem tud, hát baj esetén tartsa oda saját hátát, hogy őt püföljék a mások büneiért és visszaéléseiért.

Ezt sem tenni, sem pedig kívánni így nem lehet. Bizonyos feltételek és garancia mellett azonban igen.

Ha a fenti hat. részvénytársaság csakugyan a megjavulás útjára óhajt térni, akkor én megjelölöm erre az eszközöket. Elsőnek megjelölöm a „Jégiroda” kötvényfeltételeinek módosítását, mert annyi bizonyos, hogy furcsa és hamiskás feltételek ezek, olyanok, mikkel akár mikor nyakára hághatnak a gazdáknak, illetve biztosított feleknek. Ezek a feltételek olyanok, melyek vagy a tudatlanság, vagy rosszhiszeműség bélyegét viselik magukon. Akár egyik, akár másik esetben sem garanciát, sem megnyugvást nem szolgáltatnak a feleknek.

Ily körülmények közt az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a „Jégiroda” kérelmének csak a következő feltételek mellett adhat helyet és vállalhatja magára az ebből reá háramló felelősséget.

1. A „Jégiroda” formulázza kötvényfeltételeit úgy, hogy azok tisztán és világosan érthetők legyenek. Ne férjen azokhoz a megtevésztés, a csürés-csavarási s. ándéknak még látszata se.

2. Az így újra átdolgozott és rektifikált feltételeket revízió végett mutassa be az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek.

3. A kárrendezések körül előforduló vitás kérdések eldöntésére mindkét fél érdekei szemellett tartás. czéljából, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület elméleti és gyakorlati képességgel bíró gazdákból egyszer mindenkorra választ öt oly egyént, kiknek úgy képessége a jégkárrendezés körül, mint lelkiismeretes becsületessége iránt is bizalommal viseltetik.

4. Ezek a választott s az Országos Magyar. Gazd. Egy. ugynevezett biztosítási osztályához tartozó tisztviselők, mint szakegyenek, vitás kérdéseknél teljesítik a szakbizottsági elnök teendőit, oly formán, hogy ha a felek megállapodásra nem jutnának, a károsult tetszése szerint választ egy szakértőt a maga részére, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület pedig megkeresésre kiküldi ezen öt szakegyen valamelyikét.

A kárügy befejezésre juttatása úgy történik, hogy a társulatok, illetve „Jégiroda” kárbeeslője minden egyes kérdéses táblánál előterjeszti a kárbeeslésre vonatkozó indokait. Ezek felett a döntés ott helyben megtörténik. És így tovább.

Ha olyan vegetációziónális kárról volna szó, melynél elvi kérdés merülne fel a kár-százalékra nézve és a kár természete megkivánná az elhalasztást, — a mi pedig, ha részrehatatlanok akarunk lenni, gyakori esetben indokolt — úgy ez a körülmény a jégkárfelelvételi jegyzőkönyvbe bejegyzendő és a felek által aláírandó. A szakbizottsági eljárás alkalmával talált eredmény azonban százalékokban kifejezendő, úgy, hogy egy újabb kárfelelvételnek csak akkor lesz helye, ha a jégvert gabonában tényleg nagyobb kár mutatkozik, mint előbb látható volt. Ebben az esetben azonban a szakbizottsági elnök egyedül megy ki s állapítja meg a tényleges kárt.

Nagyobb kár esetén a társaság, ellenkezé esetben pedig károsult fizeti meg az így minden ok nélkül okozott költségeket, melyek a megállapított kárból levonandók lesznek.

5. Akár a társaság, akár pedig a felek lesznek vesztesek az ily szakbizottsági eljárásoknál, több költség nem számítható fel 6 frt napidíj s a kiutazástól számított fuvar- és vasúti díjaknál, éppen úgy mint a

hogyan kárbeeslők számítanak társaságokkal szemben.

6. A „Jégiroda” szerződésileg kötelezi magát, hogy a kartell tartama alatt, ezen öt egyszer mindenkorra választott szakbizottsági elnöki tisztelet viselő szakegyenek tiszteletdíja fejében minden év január havában ötezer forintot lefizet az Országos Magyar Gazdasági Egyesület pénztárába. Az iroda felosztása esetén egyévi fizetés iránt garanciát vállalni tarlozik, vagyis megfizeti az 5 ezer forintot.

7. Az így megválasztott öt szakegyen bármikor rendelkezésre áll a „Jégirodának” jégkárrendezése czéljából, akár vitás kérdések eldöntéséről, akár pedig rendes jégkárrendezéséről van szó. Az iroda azonban ebbeli szándékával megkeresi az egyesületet, mely azt az illetőkkel tudatja.

Az ilyen kárrendezések alkalmával napi díja 6 forint és utazási költségei, valamint egyéb a kárrendezések felmerülő pénzkidobásai éppen úgy mint a társaságoknál szokásban van, megtérítetnek.

8. A választott szakegyenek javaslatokat dolgozhatnak ki a biztosítás reformálására nézve, a mint ezt tenni tapasztalatuk alapján szükségesnek tartják s ezen javaslatot beterjesztik az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatóságához, mely a körülményekhez képest ezt vita tárgyává teszi akár közgyűlés, akár pedig az e czélra megjelölt szakosztály előtt.

9. Választott szakegyenek azon társulatok által, melyekből a „Jégiroda” alakult, termény és egyéb tüzkarok rendezésére is felhasználhatók, ha eziránt az egyesületet előbb megkeresik szó vagy írásban.

Rövid kivonatban ezek volnának az elfogadható feltételek.

Ilyen feltételek mellett sem a kárrendező, sem pedig a szakbizottsági elnök nincs presszionálva, de függetlenül vannak a kárbeeslőkhöz éppenséggel nem értő szakavatatlan igazgatók befolyásolásától, kiknél nem az igazságos eljárás, a tárgyilagosság és a kár játsza a szerepet, hanem a személyek, kiknél a kár történt — mindig a gyengék rovására. Ilyen eljárásnál egy a társaság, mint felek megnyugodhatnak, a kik nem a lefőzés-n, hanem az igazságon törnek fejüket.

A „Jégiroda” így temérdek pénzkidobás, huzavona és kellemtelenségektől megszabadul s a mennyiben a szakegyenek károkat is rendeznek, rájuk nézve kimondhatlan előnyvel bírnak e feltételek.

Ha ebbe az igazságos és mindkét fél érdekeit megvédő feltételekbe be'e nem megy, világos jele annak, hogy az Országos Magyar Gazdasági Egyesület átiratával megtevesztetni szándékozzán, reklámnak akarta lépne esalni.

A kárrendezés tisztasága esakis ez uton lesz eszközölhető, másképpen soha. A gazdák érdekeit ilyen szakbírákkal lehet megvédelmezni s esakis az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ellenőrzése mellett.

Ajánlom tehát mindenkinek szíves figyelmébe javaslatomat, kiket a biztosítás illet és kik az igaz utat szeretik, legyenek azok akár a társaságok, akár pedig biztosított felek.

Márton Zsigmond.

IRODALOM.

Magyar Gazdasági Czimtár az 1896—97-ik évre. Kiadja a „Patria” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság Budapest, (Köztelek.)

Sok tekintetben hézagpótló mű hagyta el a napokban a sajtót, mely azok számára, a kik a magyar gazdaközönség pontos czim- és lakjegyzékét birni óhajtják, oly anyagot

nyújt, a mely igényeiket teljesen kielégítheti. Tudjuk, hogy a meglevő hasonló munkák részben csak kivonatos, részben pedig megbízhatatlan adatokat tartalmaznak s ezért igen sok esetben hasznavehetetleneknek bizonyultak. Ezért igen méltánylandó s hasznos feladatot tűzött maga elé a „Patria” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság, a mikor a fenti mű kiadását elhatározta, melynek adatait maguktól a földbirtokosok, uradalmak, bérlők, községi olójárók és a gazdasági egyesületektől szerezte be, a melyek tehát teljesen megbízhatók. A mű tartalmazza az összes gazdasági egyesületek, gazd. kasszinók, olvasó és gazdakörök, valamint a magyarországi hitbizományok, nagyobb birtokosok, gazdatisztek és nagyobb birtokbérlők czimjegyzékét, magyar és németnyelvű szövegben. Megrendelhető a „Patria” kiadóhivatalánál. Ára díszes vászonkötésben 7 frt 50 kr., füzve 7 frt.

—y.—l.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

138. kérdés. Hízó disznóimnak a fürdőhöz gőzgéppel kútvizet szivattyuztatok és pedig akképp, hogy a víz folyton folyik, kérdem: nem nagyon hideg e ezen folyton folyó kútviz és nem hátrányos-e a hízódisznóknak?

Kis-Höresök.

S. E.

139. kérdés. Két darab tenyészkanecám van, melyet fedeztetés végett vonaton szándékoznék továbbítani; kérném tudatni, mily kedvezményes díj mellett szállíthatom vonaton a lovakat? Hova kell fordulnom, hogy a szükséges bizonylatokat beszerezhessem.

Homok.

Sz. K.

140. kérdés. Üzekedés-hiányban szenvedő üszőknek adható-e a fekete bors, paprika vagy kőrishogár éppugy és oly adagban, mint a 120. kérdésre adott feleletben bikára nézve mondatik.

P.-Födemes.

G. B.

141. kérdés. 1. Homokluczernát szeretnék vetni, de nem tudok magot kapni; hol kaphatnék ilyet, ha már ez évben nem is, legalább a jövő évben?

2. Kevéssé szürkés, de mégis inkább sárga homokba, melyet most istállótrágyával trágyázva tengerivel vetek be, a jövő tavaszon luczernával akarok bevetni, úgy, hogy előbb műtrágyával látom el. Gipszet használjak-e vagy thomassalakot? őszszel szórassam-e el vagy csak tavasszal?

3. A luczerna egy részét szénának akarom termelni. Ajánlatos-e Bromus inermis-sel keverni?

4. A Bromus inermis homokban szépen diszlik, mégis azon gondolkozom: nem volna-e ezílszerű valami aljfüvel keverni? Ha igen, kérem szíves értesítését, melyik aljfü lenne erre alkalmas?

5. Sovány homokba zöldtrágyának melyik növény a legalkalmasabb?

Halas.

Dr. D. M.

142. kérdés. Egyik 2 és fél éves simmenthali bikánknak himvesszején a bőr üzés közben megped és vérzik. Van-e ezen bajnak rossz következménye a felüzött tehénre nézve s van-e e bajnak orvosszere? Két állatorvos kezelte már, de siker nem követte az orvoslás.

Nagyon szép az állat. Sajnálom kivenni a tenyészetből.

Szt-Gotthard.

B. M.

143. kérdés. Hol kapható Magyarországon egyiptáji sertés; mely fajból, egy emét és egy kant óhajtanék megrendelni.
Bársonyos. H. A.

Feleletek.

Hízósértések gyarapodása.

Felelet a 131. számú kérdésre. Kizárólag tengerivel végzett konkrét kísérleteket arra nézve, hogy $1\frac{1}{4}$ — $1\frac{1}{2}$ éves 60 kiló súlyú mangaliczák hizóba állítva mennyi időt és takarmányt igényelnek, hogy 175 kilóra felhizzanak — nem ismerem.

Kizárólag kukoriczán hizalni ugyanis nem igen szokás, rendszerint árpa is igénybe vétetik a jelzett célra, s azok a kísérletek, melyek e téren ismeretesek és megbízható tájékoztatást nyújtok, ily vegyes eleséggel hajtottak végre s belőlük mint alább láthatja a kérdésttevő, igaznak bizonyult, hogy a feleltetett takarmány súlyának csakugyan mintegy 20%-a vehető állati anyag-szaporulatnak.

Persze nem szabad feledni, hogy a hizálás eredménye sok mindenféle körülménytől függ s hogy erre egyfelől a hizálásra szánt sertésanyag minősége s másfelől éppen a felhasználandó eleség kvalitása, különösen elhatározó befolyást gyakorol.

A nagyban való hizálásnál országsszerte legszokásosabb átlagos formáját tekintvén tehát a mangaliczák hizálásának, a következő — kísérleti alapon nyert — kép azt hiszem alkalmas a kérdésttevő tájékoztatására.

Beállított kísérleti hizálásra egy csapat egy évet meghaladott szőke mangalicza, páronkint 107-7 kiló súlyban.

Az első 30 nap alatt fogyasztottak naponta és páronkint.

2-29 kg. száraz tengerit,
0-55 „ áztatott árpadarát,

össz. 2-84 kg. eleséget.

Harminez nap alatt a sulyszaporulat kitett 16-6 kilót, 100 kiló eleség eredményezett tehát 19-5 kiló súlygyarapodást.

A második 30 nap alatt fogyasztottak naponta és páronkint

3-89 kg. tengerit }
0-57 „ árpadarát } áztatva

összesen 4-46 kg. eleséget

Ezen harminez nap alatt a sulyszaporulat kitett 25-8 kilót, 100 kiló eleség eredményezett tehát 19-3 kiló súlygyarapodást.

A harmadik 30 nap alatt fogyasztottak naponta és páronkint

3-58 kg. áztatott tengerit,
2-30 „ ázt. teng. darát }
0-76 „ ázt. árpadarát } keverve

összesen 6-64 kg. eleséget.

Ezen 30 nap alatt a sulyszaporulat kitett 47-2 kilót, 100 kiló eleség eredményezett tehát 23-6 kiló súlygyarapodást.

Továbbá 75 nap alatt fogyasztottak naponta és páronkint

2-03 kg. áztatott tengerit,
3-83 „ ázt. teng.-darát }
1-33 „ ázt. árpadarát } keverve

összesen 7-19 kg. eleséget.

Ezen 75 nap alatt a sulyszaporulat kitett 111-87 kilót, 100 kiló eleség eredményezett tehát 20-7 kiló súlygyarapodást.

A 165 napi hizálás eszerint eredményezett egy pár sertésnél a mondott eleség után 201-47 kiló gyarapodást, 100 kiló eleség tehát 21 kiló anyagszaporodást.

Hogy kedvező körülmények között 20% gyarapodás kizárólagos tengerietetéssel is elérhető, az alig szenved kétséget, bár félni lehet, hogy a hizók arra az egynemű ele-

ségre ráunnak s azért legalább is az indokolt, hogy az előbb szemesen, aztán daráltan s majd szárazon, majd áztatva nyujtasék nekik.

Kőbányai tapasztalásokból ítélve egy éves és 90—100 kiló élősúlyt nyomó pár süldő 165 nap 280 kiló súlyt ér el a mondott takarmányozás mellett, tehát átlag mintegy 180 kilót gyarapodik; a 2 évesek ellenben, melyek beállításakor, 130—150 kilót nyomnak páronkint, 330 kilónyira hiznak ugyanannyi idő alatt s ugyanolyan eleséggel; egyáltalán nincs tehát kizárva, hogy kérdésttevő $1\frac{1}{4}$ — $1\frac{1}{2}$ éves 120 kilós süldői párban 350 kilóra is meghizzanak $11\frac{1}{2}$ méterhátsányi kukoriczán; nincs ez kizárva, de nem lehet rá biztosan számítani, mivel a 330 kiló súlyra is körülbelül 12 mmázsa eleség szükséges s az évesek 280 kilójához pedig körülbelül 8 mmázsa.

r-r.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

III. budapesti díjlovaglás. Kirándulás a Rákos-Keresztúron megtartandó burgoyültető-géppróbára. — Országos titkári értekezlet.	579
Eszmék harca. <i>Rubinek Gyula</i>	582
A „Jégiróda”. <i>Márton Zsigmond</i>	586
Növénytermelés.	
Szórva vagy sorba trágyázzuk-e a répát és a kukoriczát? <i>Morávek János</i>	582
Állattenyésztés.	
Lótenyésztés és löverseny.	583
Budapesti luxus lóvásár.	584
Észrevételek a „Köztelek” f. évi 24. számában megjelent 107. sz. kérdésre. <i>Monostori Károly</i>	584
Gazdasági növénytan.	
A cukorrépa cukortartalma és leveleinek a kottása közötti összefüggés.	585
Az érés fokának befolyása a lenmag minőségére. különösen esirázóképességére.	585
Gazdasági állattan.	
A gazdaságilag hasznos és kárté ony madarakról. <i>Chernel István</i>	581
Levelszekrény	587
Vegyesek	588
Megbízatás. — Eljegyzések. — Házasság. — Halálozás. — Gyapjuaukeziók. — Sertéspiacz Kecskeméten. — Kedvezmény az ezredéves kiállításra felránduló közönségnek	589
Kereskedelem, Tőzsde.	589
Budapesti gabonatőzsde. — Szeszület. — Élelmiszkek a budapesti hetivásáron. — Budapesti takarmányvásár. — Állatvásárok: Budapesti szurómarhavásár. — Budapesti juhvásár. — Bécsi vágómarhavásár. — Bécsi sertésvásár. — Bécsi szurómarhavásár. — Bécsi juhvásár.	590
Szerkesztői és kiadóhivatali üzenetek.	590

Megbízatás. A földmivélsügyi miniszter *Kovács István* földbírókos érkevési lakost Szilágy vármegye tansági járására nézve az állandó gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

Eljegyzések. Tóthfalvi és svábóvai *Sáby Ödön* mult hó 31-én eljegyezte bonyhádi *Perzel Juliskát*, özv. *Perzel Mórné*, szül. hallerkeői *Haller Gabriella* grófnő leányát. — *Szilágyi Pálné*, *Szilágyi Jenő* kettős-pusztai nagybirtokos leányát eljegyezte *Poroszlay László*, a debreczeni közgazdasági bank főkönyvelője.

Házasság. *Geneszy Gyula*, a gróf Hatik nevével viselő huszárezred főhadnagya f. hó 14-én tartotta a nagykirályi római kath. templomban egybekelését *Kastory János* nagybirtokos leányával, *Emmával*.

Halálozás. *Revisnyei Reviczky Rudolf* pénzügyi s-titkár f. hó 8-án Budapesten elhunyt.

Gyapjuaukeziók. A „Miskolczi Hitel-szövetkezet” az általa évenként rendezni szokott gyapjuvásárt, az idén is megtartja. A vásárt június hó 10-én rendezi a szövetkezet Miskolcon a saját áruraktáraiban. Mint értesülünk, az idén Bécsben is rendezni fognak gyapjuaukeziókat a budapesti aukeziók mintájára, melyeknek évről-évre emelkedő forgalma ez intézmény üdvös voltát eléggé igazolja. Itt említjük meg azt is, hogy a *Heller* és társa cég által rendezendő budapesti gyapjuaukeziók első ciklusa az idén július 8-ára s az ezt követő napokra tüzetett ki.

Sertéspiacz Kecskeméten. Kecskemét város régen érzi szükségét egy különálló sertéstelepnak. Az odaváló sertéskereskedők és hizlók mozgalmat indítottak egy Kecskeméten felállítandó sertéspiacz létesítése ügyében. A földmivélsügyi miniszter *Ottlik* földmivélsügyi miniszteri osztálytanácsost és dr. *Hutya* Ferenc állatorvosi akadémiai tanárt megbizta azzal, hogy vizsgálják meg Kecskemét város sertéshizaló telepét. A ki- küldöttek a telepet alkalmasnak találták arra, hogy ott önálló sertéspiacz létesíttessék.

Kedvezmény az ezredéves kiállításra felránduló közönségnek. A földmivélsügyi miniszter a következő átiratot intézte az összes gazdasági egyesületekhez: „A kereskedelemügyi miniszter ur ama czél által vezéreltetve, hogy az ezredéves országos kiállítás látogatottsága minél nagyobb arányu legyen s a kiállítás az alsóbb nép-osztály művelődésének emelésére is szolgáljon, másfelől pedig hogy az ünnepekbe, melyek a kiállítás egyik részletét képezik, a köznép is bevonassék: elhatározta, hogy a köznépnek a székesfővárosba a kiállítás megtekintése céljából, megfelelő vezetés mellett, nagyobb csoportokban való felrándulását lehetőleg előmozdítandja és ily tömeges felrándulások érdekében a kezdeményező lépéseket megteendi. A tömeges felrándulások tervének részleteiről és általában a nyújtandó kedvezményekről a /- alatt mellékelt „Tájékoztató” ad bővebb felvilágosítást. Miután ennek a tervnek fogantatása úgy hazafias, mint kulturpolitikai szempontból is kiválóan fontos, azt a magam részéről lehetőleg támogatni kívánom. Bizton számítva a gazdasági egyesületnek e részben való szives közreműködésére, van szerencsém felkérni, hogy a tervezett felrándulások eszméjének felkarolására a nagyobb uradalmak és bérgazdaságok tulajdonosait megnyerni s kellő módon odahatni sziveskedjék, hogy a gazdaságaikhoz és uradalmiukhoz tartozó cselédségnek még áldozatok árán is lehetővé tegyék az ezredéves országos kiállítás és a székes főváros megtekintését. *Darányi*. — A „Tájékoztató” a következő kedvezményeket biztosítja a csoportokban felránduló köznépnek: a) A m. kir. államvasutak és ezeknek üzemében álló vasutak vonalain 50%-nyi mérséklést engedélyez a zónarendszerű személydijszabás szerinti III. osztályú menetjegyekből, továbbá intézkedik, hogy a nem állami kezelés alatt álló vasutak vonalain, nemkülönben a gőzhajózási társaságok által fenntartott személyjáratokon hasonló értékű kedvezmények adisanak. b) Ezer személy befogadására katonai gépjárművel felszerelt barakkot épített a kiállítás közelében és ebben 10 krért nyújt egy-egy személynek 1—1 napra szállást. c) A barakkal kapcsolatosan népkonyhát állit és ebben 10 krért ad 1 tál meleg ételből álló ebédet vagy vacsorát. d) Díjmentesen megfelelő számú és nyelvismerttel bíró kalauzokat locsajt az érkező csoportok rendelkezésére, kik hivatva lesznek a csoportokat egész időzésük alatt a szükséges felvilágosításokkal és magyarázatokkal támogatni és kísérni. e) Husz krajczárra mérsékelt belépti jegyeket adat ki a kiállításra. f) Jegyfüzeteket hozat forgalomba a kiállítás igazgatósága útján, melyekben a menettértijegy, szállás-utalvány, a kiállításba való belépésre jogosító jegyek, az ebéd- illetve vacsorajegy együtt foglaltatik s melyekért a díjfizetés egyszerre és egy összegben történvén, az utazás kényelme biztosittatik. — Ezen felsorolt kedvezmények mellett lehetővé válik az, hogy a XIV. zónához tartozó vidéken lakó egyén 2 napi tartózkodásra egészben 5 forint, a VIII. zónához tartozó vidékek lakossága (az élelmezést, szállást, beléptijegyet is beleértve) 3 frt költséggel teheti meg az utazást Budapestre és vissza. A tömeges felrándulá-

sokat a törvényhatóságok élén álló főispánok, mint a kiállítás kerületi és helyi bizottságainak elnökei, az e célra alakított bizottság avagy a közigazgatási tisztviselők közreműködésével szervezik. A résztvevők előjegyzése, a részvételi díjak beszedése, a jegyfűzetek kezelése és kiosztása, a felrándulás időpontjának, az utazás programjának megállapítása, vármegyénkint vagy ezeken belül körzetenként a főispán, illetve a közreműködők által eszközöltetik. A kirándulásban nők és gyermekek is vehetnek részt; gondoskodás fog történni arról, hogy a nők külön barakk-osztályban helyeztessenek el. A kiránduló csoport az intézők által kijelölt vezetőkkel együttesen utazik a fő- és szék-városba s ugyanazon vonattal hagyja el Budapestet. Az egész csoportnak a tartózkodás egész ideje alatt való együttmaradása feltétlenül kötelező. A kirándulókat érkezésükkel a kiállítás kalauzai fogadják és kísérik szállásukra, onnét a kiállításba. A délutáni órák a város nevezetességeinek megtekintésére lesznek fordítandók. Gondoskodás történik arról, hogy azok kik a színházakat látogatni akarják, azt kalauzok kíséretében kivételes áron kiadandó jegyekkel tessék.

A vasuti és hajózási marharakodóknál működő szakértők díjainak szabályszerű felszámítása és beszedése. A kereskedelemügyi miniszter a marharakodó állomásokon eszközölt állatszempléknél eljáró szakértők felszámításainak szigorú megvizsgálása tárgyában az alábbi rendeletet intézte valamennyi önálló igazgatással bíró hazai gőzmozdonyu vasúthoz és hajózási vállalatához: „Az utóbbi időben ismételt előfordult, hogy a marharakodó állomásokon eszközölt állatszemplék alkalmával a szakértők illetéktelen díjakat számítottak fel s hogy azokat az utánszámításra, beszedésre és kifizetésre hivatott vasuti (hajózási) közegek kellő megvizsgálás nélkül a felektől behajtották s az illető szakértőknek kifizették. Hogy a szállító feleket károsító ily szabálytalanságok jövőben lehetőleg elkerültesse: felhívom ezímet, miszerint utasítsa közegeit azonnal, hogy az állatszempléknél eljáró szakértők felszámításait köteleességükhöz mérten mindig szigorúan vizsgálják át, az illetéktelenül felszámított díjakat töröljék és csakis a szorosban a fenálló szabályok értelmében megállapított díjakat szedjék be a szállító felektől.” Ez a rendelet, reméljük, véget fog vetni azon számos visszaéléseknek, melyeket a szakértői díjak jogtalan felszámítása körül eddig bőségesen volt alkalmunk tapasztalhatni.

Lóverseny Gyulán. Békésvármegye a millennárius ünnepek alkalmából, f. év május hó 12-én Gyulán lóversenyt rendez, melynek programja a következő: 1. *Békésvármegyei gazdasági egyesület díja.* Békésvármegyei gazdák saját nevelésű lovi számára. Távo- lóság 1600 méter. I. díj 150 korona, II. díj 50 korona. 2. *Akadály-verseny.* Gyula város díja a m. kir. 2. honvéd huszárezred altisztjei részére. Távo- lóság 2000 méter. I. díj 100 korona, II. díj egy ezüstóra lánccsal. 3. *Millenniumi díj.* Békésvármegye díja. Urlovasok. (Teliverek kizárásával.) Távo- lóság 2000 méter. Tét: 20 korona. I. díj 800 korona, II. díj 200 korona, III. díj tét össze- gek. Teher 4 éven alóli lovak részére 56 kgr., azonfelül 68 kilogramm. Három ver- senyző jelentkezése nélkül nincs verseny. 4. *Mezei gazdák versenye.* Bárhol nevelt lo- vakkal. Gyula város díja. Távo- lóság 1600 méter. I. díj 100 korona, II. díj 50 korona. 5. *Hölgyek díja.* Tiszteletdíj a Békésvármegyei hölgyek adománya. Urlovasok. Tét 20 korona. A tétet összege a 2-diknak beér- kező ló díját képezzenti. 6. *Ügető-verseny.* Kettős fogatok urikocsisokkal. Földművelés- ügyi m. kir. miniszter díja. Távo- lóság 3200 méter. Tét 10 korona. I. díj 200 ko- rona, II. díj 100 korona. Három pályázó je-

lentkezése nélkül nincs verseny. 7. *Honvéd- huszárezred versenye.* Gyula város díja, a m. kir. 2. honvéd huszárezred legényei részére. Tá- volság 1600 méter. I. díj 50 korona, II. díj 30 korona, III. díj 20 korona. Bejelentések az összes versenyekre május hó 10-ének déli 12 órájáig *Deimel* Lajos rendezőhöz Gyulára intézendők.

Gazdák mindazt, a mire a gazdaságukban magvak és műtrágyákból szükségük van, a legmegbízhatóbb, legjobb minőségben és a legjutányosabban *Mauthner Ödön* budapesti magkereskedéséből szerezhetik be, mely ide vonatkozó árjegyzékét bárkinek ingyen és bérmentve megküldi.

Minden rendelés még beérkezte napján elintéztetik.

Uj hamuszir olajtengelyekhez. Felhívjuk olva- sóink b. figyelmét a Franz v. Furtenbach bécsujhelyi cég lapunk mai számában foglalt hirdetésére. Isme- retes, hogy ezen cég az ötvenes évek végén Ausztria-Magyarország kocsikenőcs-iparárt, az akkor korszakot alkotott *szabadalmazott belga kocsikenőcs- nek* — mely teherkocsik tengelyeire használtatik — behozatalával megalapította, melyet még ma is válto- zatlan jó minőségben állít elő. Most pedig egy új különleges hamuszirt olaj és felolaj-tengelyekhez hoz a nevezett cég forgalomba, mely egy igazi hiány pótlására látszik hivatva lenni. Az új hamuszirt a t. kocsitulajdonos uraknak legjobban ajánlhatjuk.

Egyptian cigarette and TOBACCO COMPANY Caire.

Magyarországi vezérképviselője:

ZWACK OTTÓ

BUDAPEST,
VI. DESSEWFFY-UTCA 38. 1.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonatózsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése a „Köztelek” részére.)

Budapest, 1896. április 14-én.

A mult heti zord hideg időjárás e hét köze- péig tartott. A hőmérséklet állandóan alacsony ma- radt és a mindennél beállott fagyhoz az ország sok vidékén havazás is járult. A hét vége felé az égbol- tozat ismét kitisztult és a hőmérséklet tetemesen emelkedett. Az őszi vetések — buza és rozs — re- méltóleg nem sinylették meg a hideg fagyos időt és a megjelent hivatalos jelentés szerint, az őszi- ek állása — a Bánát, Bácska, Tolna és Baranya némely vidékeiről beérkezett panaszok daczára — általában közepesnek minősíthető. A tavaszi vetéseket az idő- járás befolyásolhatta ugyan és ezek felől is érkezik panasz, de ha az idő rövidesen állandóan javul és csendes meleg esők lesznek, ugy a tavaszi árpa és a zab teljesen helyre jöhetnek. A vizállás mindennél csökkenőben van. A külföldön is nagyobbbrést hideg idő volt és csak a hét vége felé lett ismét me- legebb.

A külföldi piacok üzletmenetét illetőleg, az továbbra is korlátolt, az árak azonban változatlano- nak maradtak. Amerikából mindjárt a hét elején 2 c. emelkedést jelentettek, mert a vetések állásáról szóló hírek, ugymint a gyenge hozatalok nem elégtették ki. As árak azonban ismét visszaesést tüntettek fel és lassan, de fokozatosan csökkentek. Angliában gyenge volt ugyan a vételkedv, minek ellenében azonban a kínálat sem nagy és így alig jelenthetünk változást. A többi piacokon is gyenge a forgalom és az irányzat artartó.

A mi piacunk hangulata kenyérmagvak iránt kezdetben szilárd volt, később valamivel csendesebb, árak azonban utóbb szilárdan tartották magukat. Takarmánycikkék változatlano- k.

Az üzleti hét részleteiről következőket je- lenthetjük:

Buza e héten kedvezőbben alakult. Malmok kezdettől fogva jó vételkedvet tanúsítottak és napon- kint nagyobb mennyiségeket vásároltak, melyeket a spekuláció készsége- sen adott a piacra. Előnyben részesítettek oly tétéleket, melyek e hó végén és má-

jusban szállítandók és ezek néhány kr.-ral magasabb áron voltak értékesíthetők; ily tétélek képezik egyébként a forgalom legnagyobb részét. Később az irányzat csendesebbé vált ugyan, a hét vége felé azonban ismét javult és 2¹/₂—5 krral magasabb ára- kat fizettek. A forgalmat 230,000 mm.-ra tesszük, a hozatalok 200,000 mm.-ra rugnak. A készáru-piac helyzetére mindenesetre jellemző az a körülmény, hogy ilyen — már rég nem volt forgalom mellett — sem volt lényegesebb árjavulás kereszülvihető.

Rozs csak gyengén volt forgalomban. A kínálat állandóan mérsékelt és elszállítási czélokra így 2¹/₂—5 krral többet fizettek. Minőség szerint 6³⁰—37¹/₂ frt Cassa érhető el helyben és Budapest távo- lóságában átvéve: azonnal átvethető prima árúért egy helybeli malom valamivel többet is fizetett.

Árpa (takarmány és hántolási czélokra) továbbra is csak gyárosoknál helyezhető el és az amugy is alacsony árak változatlano- k maradtak. Minőség szeriut helyben 4⁵⁰—85 frt fizettek 3 havi időre.

Zab a hét kezdetével csendes volt, később azonban gyenge kínálat folytán ismét megszilárdult. Az árak nem változtak és szín és tisztaság szerint továbbra is 6¹⁵—50 frt Cassa jegyzünk ab Budapest.

Tengeri csendes. A forgalom korlátolt, mint- hogy alig mutatkozik szükséglet. A hajókban érkező áru nagyobbbrést romlott és így szeszégetők olesón kapnak megfelelő árut. Egy tétel romlott szerb ten- geri elváltoltan 3— frt cassa kelt el. Egészséges árúért helyben 4—4⁰⁵ frt, Kőbányán 4¹⁵ frt fizet- nek, Allomásokon a Bánátban 3⁵⁵—57¹/₂ frt, Ujvidé- ken 3⁶⁰—65 frton volt mérsékelt üzlet.

Olajmagvak: *Káposztarepce*ben 9²⁵—9⁷⁵ frtos árak mellett alig volt üzlet, *bánati repce* 8⁵⁰ frton kelt el, *vadrepce* 4²⁵—50 frt, *gomborka* 8.—8²⁵ frton jegyez. *Káposztarepce* 1896. aug.—szeptemberre kez- detben fagykárakra emelkedő volt, később azonban ismét esendes és 10⁹⁰ frt után 10⁶⁰—85 frttal zárul.

Hüvelyesek: *Babban* e héten sem volt üzlet és árak továbbra is csak névlegesek: trieur aprószemű ab Gyöngyös-Félegyháza 8²⁵, fehér ab Baja, Mohács, Zombor 7⁷⁵—8.—, barna ab Nagy-Károly 6³⁰, erdélyi 6⁵⁰ frt állomásokon átvéve. *Bükköny* 4⁷⁵—5.—, *Muhar* 6.—, *Kendermag* 8⁵⁰; *Lenmag* 9⁵⁰—9⁷⁵ frt ab Buda- pest. *Köles* változatlan 5⁵⁰ frt helyben.

Napi jelentés 1896. április 14.

Készbuza ma jól volt kínálva, a malmok jobb vételkedvet tanúsítottak ma és kedvező irány mellett körülbelül 30,000 mm.-át vásároltak szilárdan tartott árak mellett.

Buzában következő eladások történtek:

Tiszavidéki	100 mm. 81 kg. à 730	frt 3 óra.	
200	81	730	
100	81	730	
100	81	727 ¹ / ₂	
300	81	730	
100	80	727 ¹ / ₂	
900	80	730	
100	80	725	
100	79	725	
200	80	725	
100	80	725	
200	80	720	
100	79	712 ¹ / ₂	
400	78	717 ¹ / ₂	
Pestvidéki:	100	80	715
200	79	710	
325	77	7—	
Fehérmegyei	1200	76	692 ¹ / ₂
590	76	690	
Makói:	4000	80	732 ¹ / ₂
2500	80	727 ¹ / ₂	
Bácskai:	3300	78	710
2000	77	695	
Becsereki:	4200	77	692 ¹ / ₂
St-Tamási:	3000	76	695
Bajai:	8500	76	680

Készrozs a határidő szilárdága folytán kedvező- zőbb irányu volt és 6⁴⁰ frton pesti paritással volt ma eladható.

Árpa csekély forgalom mellett csendes volt 4⁵⁰—4⁸⁰ frton kelt el minőség szerint loco.

Tengeri lanyha, helyben 3⁶⁰ frton adható el egészséges áru.

Zab szilárdabb.

Erőtakarmányok változatlanul tartottak, finom korpa 3³⁰ és durva korpa 3⁴⁵ ab itt zsákkal együtt, szárazmoslók 4⁸⁰ frt ab itt.

Határidők szilárdan indultak, valamivel kedvező- zőbb külföldi jegyzésekre tengeri lanyha, ellenben rozs- és zabhatáridő szilárd maradt mindvégig.

Kötetett	Zárlat
Tavaszi buza	6 ⁷⁵ —6 ⁷⁶ — frt 6 ⁷⁶ —7 ⁷ frt.
Máj-junius buza	6 ⁷⁹ —6 ⁸⁴ — " 6 ⁷⁹ —8 ⁰
Őszi buza	6 ⁹⁸ —7— " 6 ⁹⁸ —9 ⁹
Tavaszi rozs	6 ⁵⁰ —6 ⁵⁴ — " 6 ⁵³ —5 ⁵
Őszi rozs	5 ⁷⁹ —5 ⁸¹ — " 5 ⁸⁰ —8 ²
Tavaszi zab	6 ³³ —6 ³⁶ — " 6 ³⁵ —8 ⁶
Őszi zab	5 ⁶⁵ —5 ⁶³ — " 5 ⁶² —6 ⁴
Repce aug.-szept.-re	10 ⁴⁷ —10 ⁴⁵ — " 10 ⁴⁵ —5 ⁰
Uj tengeri	3 ⁹⁷ —3 ⁹⁵ — " 3 ⁹⁵ —9 ⁶
Jul.-aug. tengeri	4 ¹⁷ —4 ¹⁵ — " 4 ¹⁵ —16

Szeszüzet.

Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári főtisztviselő tudósítása a „Köztelek” részére.)

A hét elején a szeszüzletben a változatlan irányzat fentartotta magát és a szeszárak azonnali szállításra változatlanul, későbbi szállításra 13 krral drágábban jegyeznek. Vidékről valamivel nagyobb élénkség mutatkozik finomított és élesztőszeszben és ezek ára főleg zárlatra voltak jobban keresve.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről a kínálat gyérebb volt a hét elején és minthogy a vételkedv sem élénk ugy nagyobb üzlet nem is létesült. Elkelt: kontingens nyersszesz azonnali és májusi szállításra 13-60-13-80 frtig.

Galiciából kontingens szeszt 13-75 forintig kínáltak, de nagyobb üzlet a magas ár folytán nem létesült. Kontingens finomított szesz 14-75 frtig kelt el tartályokban ottani állomásokhoz szállítva.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 14.25-14.50 frt.

Bécsi jegyzés 14.80-15 frt kont nyersszeszért.
Prágai jegyzés 50.25-50.50 frt adózott burgonyaszeszért.

Brünni jegyzés 11.-11.25 frt exkontingens szeszért.

Trieszti jegyzés 8.50.- frt magy. kiviteli szeszért pr. hektoliter.

A kivitel a hét elején szünetelt. Fiuméba 101 q finomított szesz érkezett Magyarországra.

Vidéki szeszgyárak közül: Kosoncz, Marosvásárhely, Baja 13 krral olcsóbban, a többiek változatlanul jegyeznek.

Budapesti zárlatárak e héten: Finomított szesz 51.25-51.63 frt, élesztőszesz 51.50-51.75 frt, nyersszesz adózva 50.-0.13 frt, nyersszesz adózatlan 13.-13.50 frt, denaturált szesz 18.-18.50 frt. Kontingens nyersszesz —.—

Az árak 10,000 litrionként hordó nélkül budapesti vasútállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett értendők.

Szárazmoslók: Nagyon csekély és gyér érdeklődés mellett lanyha 5-30 frton jegyeztetik 100 kilónként zsák nélkül.

Élelmiszerek a budapesti hetivásáron. 1896. év április 14-én. (A székesfehérvári vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Halvásár a halvásár. A fővámtéri, Ferencz József-rakparti és hálteri piacra 10 helybeli halász és halkereskedő által 50 q. és vidéki kocson 5 q. összesen 55 q. kevert hal hozatott. A vásár élénk. Az árak métermázsánként 3-5 frttal emelkedtek.

Vízontelárusítók fizették a hal q-át: nagy 6/3 90-100, nem 6/3 50-70, közép nagy 6/3 90-70, nem 6/3 30-50, apró 6/3 20-30 nem 6/3 15-20 frtig.

Baromfi. Hozatott a fővámtérre vaspályán kb. 2050 db, hajón kb. 350 db, kocsin kb. 200 db. helybeli árusoktól kb. 1200 darab, összesen kb. 3850 db. A vásár élénk volt. Nagyban árak páronként: tyúk 180-190, csirke 120-200, (idei kiv. —), kappan hizott 260-280, kappan sovány —, réce hizott —, (idei —) réce sovány —, lud (liba) hiz. 600-950, lud sovány —, (idei —), pulyka hizott idei 500-500, sovány 500-600, gyöngytyúk 170-180, galamb pecsenyének 40-60 krig.

Az úvásártéri piacra felhozatott a szokott községekbeli vasp. kb. 100 db, kocsin 300 db, gyalog-árusok 80 drb., helybeli árusok 400 drb., összesen 800 drb. baromfi. A forgalom élénk. Az árak páronként következők: tyúk 140-260, csirke 100-150, idei —, hizott kappan 260-300, sovány 180-200, hizott réce 350-400, sovány réce 200-260, hizott lud (liba) 600-800, sovány lud —, hizott pulyka 500-700, sovány pulyka 320-400, gyöngytyúk —, galamb pecsenyének — krig.

Az István-téri élelmi piacra élő baromfi helybeli és vidéki árusok által kb. 800 pár hozatott fel, árak a következők: páronként tyúk 160-220, csirke idei 120-160, kappan hizott 180-250, sovány —, réce hizott 300-400, sovány —, lud hizott 600-800, sovány 400-450, pulyka hizott 500-600, sovány 350-400 krajczárig. A forgalom élénk.

Tisztított baromfi helybeli és vidéki árusok által kb. 2000 db, árak drbja jérce 80-90, csirke 60-80, kappan hizott 90-130, réce hizott 150-200, félkővér 160-120, lud hizott 300-400, félkővér 200-250, pulyka hizott 250-400, félkővér 200-250, ludmáj 1 db 20-100 krig. A forgalom élénk.

Tojás. Hozatott a fővámtérre vaspályán kb. 100000 drb., hajón kb. 3000 drb., kocsin kb. 52500 drb., helybeli árusoktól 20000 drb., összesen kb. 175000 drb. A vásár élénk. Nagyban árak: 1 láda friss (1440 db.) 2850-29 0 kr., 100 drb 190-240 kr. tojás meszes 1 láda (1440 drb.) — kr., 100 db. — kr. 1 db — krig.

Az úvásártéri piacra felhozatott a szokott községekbeli vasp. kb. 23000 drb., kocsin 16000 drb. gyalogárusok 6000 drb., helyb. árusok 23000 darab, összesen 68000 darab friss tojás. A forgalom élénk. A következő árak jegyeztettek: friss tojás 1 dro 2 1/2-2 1/2, 100 darab 210-215, 40 krért 18-19 drb., 1 láda 1440 drb. 3000-3100, meszes tojás 1 db —, 100 db —, 40 krért — db, 1 láda 1440 drb. — krig.

Zöldség. Hozatott a Ferencz József-rakpartra vasp. 150 q, hajón 100 q, kocsin 60 q, helyb. árusok kb. 100 q, Össz. kb. 410 q vegyes zöldség. A vásár é.

Nagy. árak sárgarépa 100 cs. 80-400. 1 q 200-300, petrezselyem 100 cs. 80-350, 1 q 300-550, zeller 100 db 100-600, karalábé 100 db 70-120, vöröshagyma 100 k —, 1 q. 2 0 500, fokhagyma 100 f. —, 1 q. 800-1200, fehérrépa 100 darab — fejeskáposzta 1 q — krajczárig. vörösrépa 100 darab 50-120 krajczárig, fejeskáposzta 100 darab 600-1000, kelkáposzta 100 drb 100-300, vöröskáposzta 100 db —, fejes saláta 100 db 80-400 kötött saláta 100 db —, burgonya 1 q 180-220, fekete retek 100 drb 50-120, hónapos retek 100 csomó 260-800, zöldborsó 1 kg. —, zöldborsó fejtett 1 l. 42-42 krig.

Felhozatott az úvásártéri piacra a szokott községekbeli székere k. 108 q, gyalog és helyb. árusok által 10 q Össz. mintegy 178 q, vasp. 100 m. vegy. zöldség. A forgalom é. Árak a következők: Burgonya 1 zsák 60-110, 1 q 170-180, fejeskáposzta 100 db — vöröskáposzta 100 db —, kelkáposzta 100 db 150-270, paradicsom 100 db —, 1 puttony —, fejes saláta 100 db 80-180, kötött saláta 100 db —, ugorka sav. való 100 db —, ugorka savanyu 100 db 160-180, zöld paprika 100 db —, zöldbab hüv. 1 kg. —, 1 zsák —, zöldborsó héjas 1 kg. —, zöldborsó fejtett 1 lt. — krig.

Gyümölcs. Hozatott a Ferencz József-rakparti piacra vaspályán kb. 125 q, hajón kb. — q, kocsin — q, helybeli árusok által kb. 100 q, összesen kb. 255 q vegyes gyümölcs. A vásár élénk volt. Nagyban árak: Fajalma 1 q 140-2600, köz. alma 1 q 90-1300, fajkórte 1 q —, közönséges kórte 1 q 1000-1200, köz. dió 1 q —, szilva magbavaló 1 q —, szilva vörös 1 q —, szilva aszalt 1 q —, cseresnye faj 1 kg. —, seresnye köz. 1 q —, meggy faj 1 q —, —, meggy köz. 1 q —, mogoró 1 q 1700-2500, gesztenye belföldi 1 q —, gesztenye olasz 1 q 400-600, narancs 1 láda 400-600, citrom 1 láda 150-250, füge 1 q 1400-1500 krig.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-telep, 1896. április 15. A székesfőv. vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozatott a szokott községekbeli 53 szekér réti széna, 25 szekér muhar, 5 szekér zsupszalma 4 szekér alomszalma — szekér takarmányszalma, — szekér tengoriszár, 5 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbüköny, köles stb.), 200 zsák szecska. A forgalom gyenge. Árak a következők: réti széna 225-280, muhar új 230-270, zsupszalma 200-220, alomszalma 160-130, takarmányszalma —, tengoriszár —, sárju 180-240, szalmaszecska 190-210. Összes kocsi-szám. 94 súly 75,2 0 kg.

Állatvásárok.

Bécsi vágómarhavásár. 1896. április 13. (A bécsi marha- és huspénztár jelentése a „Köztelek” részére.)

Összes felhajtás 4907 db. Ebből magyar 3348 db, galicziai 790 db, bukovinai 195, németországi 574 db, hizott 4094 db, legelő — db., fiatal 813 db., ökök 3749 db, bika 403 db, tehén 715 db, bivaly 49 db.

A szombati vásárra 327 dbot hajtottak fel. A mai vásár lanyhán indult s az árak a csekély vételkedv folytán estek, a kiváló minőségűeknél 1 frttal, a rosszabb minőségűeknél 2 frttal métermázsánként. A vásár zárát előtt élénkebb lett s az olcsó árak mellett alig maradt eladatlan.

Árak: prima magyar 33-35 frt, szekunda 29-32 frt, tertia 24-28 frt. Galicziai prima 33-34 frt, szekunda 29-32 frt, tertia 24-28 frt. Német prima — frt, szekunda — frt, tertia — frt. Legelőmarha: szerb és magyar 22-28 é. s., rossz minőségű — frt é. s. Bika 21-33 frt é. s., tehén 20-31 frt é. s., bivaly 17-20 frt é. s. (Kizárólagosan élőnyura, minden 0/0 levonás nélkül történek. Az értékesítésben kitüntetett árak ugy értelmezendők, hogy egy és ugyanazon eladó, a jobb minőségű állatok kg-jáért p. o. 40 krért, a kiverésért pedig 35 krt kap.)

Egyes eladások:

Magyar hizó ökrök.		
Eladók:	Ár	Ár
Blau testvérek, Temesvár	35 1/2	33 1/2
Böhm V., Cs.-Rendek	27 1/2	26
Hacker Miksa, Sopron	27	24
Lederer és Kálmán, N.-Várad	37	36 1/2
Löw Sámuel B.-Szt-György	31	30
Neumann testvérek, Arad	35	32

Német hizó ökrök.

Eladók:	Ár	Ár
Blau testvérek, Temesvár	38 1/2	35 1/2

Bécsi sertésvásár. 1896. április 7-én. Be lett jelentve: 6552 drb. Felhajtás: 2388 drb fiatal sertés, 2695 drb kövér sertés, — drb rideg sertés. Összesen: 6356 drb.

A vásár lanyha irányzat mellett folyt le. Árak kilónként elősúlyban fogyasztási adónélkül prima 45-46 (—) kr., közepes 43-44, könnyű 39-42 kr., fiatal sertés 35-43 kr.

Bécsi szurómarhavásár. 1896. április 9-én. Felhozatott: 3062 borju, 1229 élő sertés, 1874 kizsigereit sertés, 239 kizsigereit juh, 2348 bány.

A borjuvásár lanyhán folyt le, az árak 2-6 krral estek kg. ként.

Árak kigrammonként: kizsigereit borju 38-48 kr., prima 50-58 kr., primissima 60-64 kr., élő borju — kr., prima — kr., primissima — (—) kr., fiatal sertés 35-43 kr., kizsigereit sertés nehéz: 40-45 kr., süldő 48-54 kr., kizsigereit juh 30-40 kr., bány páronként 5-12 frtig.

Bécsi juhvásár. 1896. április 9-én. Felhajtás: 2074 drb juh.

A vásár valamivel élénkebb. Árak: export juh páronként 18-23, raczka —, selejtes juh 10-16.

Párisi juhvásár. 1896. április hó 13. án. Felhajtás: 18138 drb juh.

Az irányzat csendes.

Szerkesztői üzenetek.

K. A. Keretye. A beküldött cikkelyt, mivel az csak általánosságban van tartva és a gép szerkezetét s ezzel együtt a gép tulajdonképpeni előnyeit nem ismerteti, nem közölhetjük. Gépét leírás után, kellő szerkezeti rajzok és a szerkezet összes működésének megmagyarázása nélkül, teljesen megismerni, illetve ismertetni nem lehet. Tessék azt ily irányban kidolgozni. A cikket a papirkosárba tettük.

Kiadóhivatali üzenetek.

R. S. Pa-Maisa. Előfizetését f. hó 1-től számítjuk. Az eddig megjelent számokat elküldöttük.

D. Gy. O-Gyalla. A címváltozást eszközöltük, J. E. Füss. A 27. számot elküldöttük.

K. R. Barátlakás. Előfizetése e hó 1-től számítatik és június végén jár le.

Az Orsz. magy. gazd. egyesület tulajdona.

Lapfelügyelő-bizottság: Gróf Dessewffy Aurél, Bernát István, dr. Darányi Gyula, Forster Géza, Galgóczy Károly, dr. Hagara Viktor. — Főszerkesztő és kiadásiért felelős: Forster Géza az O. M. G. E. igazgatója. — Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az O. M. G. E. szerkesztő-titkára. — Társzerkesztő: Jeszenszky Pál.

Gőzcséplők

Szigoruan a magyar gazdasági viszonyokhoz alkalmazott gyártmányok.

Az összes gazdasági gépeket tartalmazó árjegyzékkel, szakbavágó felvilágosítással és tanácsesal, árak és feltételek közlésével szivesen és díjmentesen szolgál

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR

részvény-társulat.

Gyártelep: Budapest, külső váci-út 7

Csimre ügyelni tessék!

Ő es. és kir. apost. Felsőge legmagasabb elismerése.

Nagy arany-érem, valamennyi világtállításon.

915
Az első bécsi petroleum-fuomító
paraffin-, Ceresin-, stearingyertyák és zsiradékgyártó
Gust. Wagenmann, Wien.

Központi iroda: VI. Magdalenenstrasse 16, a Theater a. d. Wien mellett, ajánl elismert kitűnő minőségben legolcsóbb gyári áron: ásvány-, gépkenő-olajat és zsiradékot. Orosz ásvány-kenőolajat (Bakusine, Oleonaphta) legjobb fagymentes gép-kenőolajat, olivajolt, faolajt, ásvány-gépolajat mezőgazdasági gépekhez; Wagenmann-féle hengerolajat és hengerzsirt a gőzhengerek kenéséhez; szabad kocsikenőcs. fekete, sárga, kék, uszó, olasz világos I. és II. minőségben, szolid gyártmányok legolcsóbb gyári áron, teherkocsik és hegyitargonczák stb. kenéséhez. Ásványvilágító olajok: petroleum stand. white. Gyári petroleum veszélytelen, csak 40° C-nél gyújtható; salon petroleum, császárölaj egészen fehér és veszélytelen.

Stearingyertyák. Bécsi stearingyertya, I. minőségű, narancs vagy rózsaszínű csomagolás. Austria gyertya I. minőség, narancs- vagy rózsaszínű csomagolás, Ceresin (ásványviasz), templomi gyertyák minden vallásfélékezetnek.

Brilliant paraffin diszgyertyák, sárga pinczgyertyák.
NB. Mintákat gyártmányaimból ingyen küldök.

A budapesti m. kir. állami vetőmagvizsgáló állomás által

ólomzárolt, arankamentes lóheremag

kiváló szép, nagyszemű, violaszínű minőségben kapható

WEIDLICH PÁL, magkereskedésében Miskolcson.

Minta és árjegyzék kívánatra azonnal küldetik.

Az

ARSENİK VETER.

biztos szer a

sértésvész ellen,

melyet a pankotai és más nagy uradalmakban teljes sikerrel használnak.

Egy liter ára 3 forint.

Kapható: **POSEVITZ GUSZTÁV** gyógyszerésznél Pankotán. 1131

Törleszt. kölcsön földbirtokokra.

Legmagasabb kölcsön a valdji becsérték alapján 20-60 év közti időre készpénzben. Birtokos felmondhat bármikor, pénzintézet nem mondhat fel. Csakely kamattal tölke is törlesztetik. Lebonzítási 14 nap alatt.

Semmi előleges költség. Minden felvilágosítás díj-talan. Beküldendő eskü és telekkönyvi kivonat, kataszter, Konvertálás bírság- és illetékmentes. Cím: Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet. Budapest, Váci-körút 39. sz. Legnagyobb Ingatlan és Jelzálog-Forgalmi-Intézet a monarchiában egyedül, mely hatóságok és a legtekintélyesebb földbirtokosoktól ajánlva van.

Pályázati hirdetés.

A Hungária orsz. magy. vajkiveteli r.-társaságnál a **vezérigazgatói állás** megüresedén, annak betöltésére **pályázatot hirdet.**

Azon pályázók, kik alapos gazdasági és kommerziális szakképzettséggel bírnak, kellően felszerelt folyamodványukat 1896. évi május hó 1-ig a r.-társaság alelnökéhez (Dalszínház-utca 10) benyújtani kéretnek.

Singer, Zweig & Co.

WIEN, IX L, Lichtensteinstrasse 59.
(saját házában).

Concentrált marhatrágya

egyedüli elárusítása,

legjobb s legolcsóbb trágyaszertartalmának jótállása mellett **temesvári és aradi** kizárólagosan szabadalmazott gyárakból. Mindennemű mesterséges trágyaszerek raktára u. m.: **Superphosphát, csontliszt stb.** 126

Sternberg Armin és Testvére
cs. és kir. szab. hangszer-ipar
Budapest, VII., kerpesi-ut 36
Saját gyártmányú mindennemű hangszerek és azok kellekei és alkatrészei. Mindennemű hangszerek és zenélőművek javítása és hangolása zakészert pontossággal teljesítetik.

A „Columbus” cimbalomverőfej megszünteti az eddigi pamutozást és czernázást, erős és csengő hangot nyerünk általa. Minden verőre bárki ráhuzhatja mindenkor le is húzhatja. Sohasem pusztul el. Ára a verőpálcákkal együtt az utóbbiak minősége szerint frt 1.50, 2.—, 2.50, 3.— és 3.50. Külön a „Columbus”-verőfej párja frt 1.—.

Legujabb! **Legujabb!**

INTONA

Elpusztíthatatlan acélszavakkal, változtatható érezhetőklapokkal és korlátlan műsorral.

Ezen új találmányú hangszerelem minden előzetes tanulmány és zeneismeret nélkül száz meg száz tetszés szerinti zenedarabot lehet játszani.

Ára 12 forint, a kótalapok darabja 30 kr.

Megrendelések az árak előleges beküldése mellett vagy utánvétel teljesítés után. **Képes árjegyzék** a) harmonikáról; b) mechanikai zenélő művekről és zenélő disztúrtyákról; c) minden egyéb hangszerekről, hangszer kellekekről és hurokról külön kiadásokban ingyen és bérmentve küldetik. — Javítások pontosan eszközöltetnek.

TELEFON.

Körlevelek, árjegyzékek stb. szétküldésénél nélkülözhetlen.

Most jelent meg!!!

a

Magyar Gazdasági Czimtar

nagy negyedealak, 36 iv terjedelemben.

Tartalmazza az **összes**

gazd. egyesületek, hitbizományok, gazdakörök, bérlők, földbirtokosok, gazdatisztek, uradalmak, erdészek

pontos és legmegbízhatóbb czimeit.

Miután az összes gazdasági egyesületek tagjainak névsora a lakhely és utolsó posta pontos megjelölésével benfoglaltatik, a gazdasági egyesületeknek és kereskedő világnak nagyon ajánlható.

Ára füzve 7 frt, kötve 7 frt 50 kr.

Megrendelések a „KÖZTELEK” kiadóhivatalához, BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25. sz. intézendők.

Körlevelek, árjegyzékek stb. szétküldésénél nélkülözhetlen.

Magyar kenderből készült,
legjobb minőségű
gazdasági kötelneműeket,
ajánl a
BLEIER ÉS WEISZ kötélgyári
üzég **BUDAPEST.**

Raktár és iroda: **Károly-körút 9., a gróf Hadik-Barkóczy-féle házban. Gyártelep: Hajtsár-ut 7307. - z.**
Ajánlásra méltó tárgyak: torna-eszközök, Cocos futószőnyegek, lábtörők, ruhaszáritó kötelek, lóhálok, kézitáskák, továbbá gazdasági eszközök, k. u. m.: istráng, kötőfék, rudaló, gabona-zsákok, vízhatlan ponyvák, itató és tüzi vedrek, kendertömlők, hevederek, kender, kősz. stb. a legújtan-nyo-als eredeti gyári áron.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltenek. Képes árjegyzék kívánlatra bérmentesen küldetik.

Gazdaközönségnek fontos!

Ép most jelent meg

ÁLLATGYÓGYÁSZAT

kézikönyv az állatok külső és belső betegségeinek felismeréséről és gyógyításáról 100 recepttel. Irta: **Monostori Károly** állatorvosi akad. tanár, 24 év, 100 ábrával. Ára: 3 ft.

KÖNYVES KÁLMÁN magy. irod. s könyvker. részvény-társaság
Budapest, VII., Kerepesi-ut 22 sz.

A m. kir. államvasutak
budapest-jobbparti üzletvezetősége.

10922
1896 szám.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége az üzletvezetőség központjában, a budapest-keleti, budapest-józsefvárosi, budapest-dunaparti, budapest-fővármázi, budapest-ferencvárosi, Kőbánya hízalada állomásán, továbbá a bpest-brucki, bpest-s-tarjáni, dunajobbparti gőzmozdonyu körvasut, budapest-belgrádi, budapest-esztergomi, almás-füzitő-tokodi, tokod-annavölgy-sárisápi, kis-körös-kalocsai, baja-szabadkai, kecskeméti-fülöpsházai vonal állomásain, órházaiban, nem különben egyéb épületeiben; továbbá ezen felsorolt vonalakon levő pályafentartási, osztály-mérnökségek és fűtőház főnökségek hivatalos helyiségeiben, a budapest-jobbparti és győri forgalmi főnökségek, valamint a budapesti-központi és az állomásokon levő szertárakban létező

554	darab ingaóra
102	" iroda óra
832	" sehwarezvaldi óra
408	" zsebóra
5	" kivilágítható állomási óra
2	" állomási ellenőrző óra fakeretben
50	" Bűrc-féle ellenőrzési óra

jókarban tartását, szabályozását és javítását f. évi július hó 1-től kezdve, három egymást követő évi időtartamra, az 1896. évi július hó 1-től 1899. évi június hó 30-áig szerződésileg biztosítani kívánván, arra ezennel nyilvános ajánlati tárgyalás hirdetik.

Az 50 krros bélyeggel és ajánlat a m. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetőségre 10932/96 szhoz felirattal ellátott, borítékba zárt és lepecsételt, nem különben a kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1896. évi május hó 19-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége titkári hivatalához posta útján, térti bevétel mellett nyújtandók be; bányapénz fejében pedig 200 az az kétszáz forint készpénzben, vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban, a nevezett üzletvezetőség gyűjtő pénztáránál Budapesten 1896. évi május hó 18-ának déli 12 óráig leteendő.

Értékpapírok a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett tizennégy napnál nem régebb utolsó napi árfolyam szerinti értékben, de nem a névértékben felül fognak számíttatni.

Az órák jó karban tartására, szabályozására és javítására vonatkozó szerződési feltételek a nevezett üzletvezetőség III. (forgalmi) osztályában (Budapest külső kerepesi uti házaspont 2. házban I. emelet 33. sz. ajtó) vagy a győri forgalmi főnökségnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők, miért is ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik és azokat egész terjedelmükben kötelezőnek elfogadják.

Oly ajánlatok, a melyek nem az itt felsorolt összes óráknak jó karban tartására, szabályozására és javítására vonatkoznak, hanem azoknak csak egy részére és a melyekben nem általán összeg van kitéve, valamint olyan ajánlatok, a melyek jelen feltételektől eltérnek; vagy a kitűzött határidőn túl érkeznek, figyelembe vétetni nem fognak.

A m. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége fentartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül tekintet nélkül az ajánlott általán összegre, szabadon választhasson.

Budapesten, 1896. évi április havában.

Az üzletvezetőség.

Utánnomat nem díjaztatik.

FISCHER J.

zsák gyári raktárában

BUDAPEST

Nagy-korona-utca 18. sz.,
vizmentes ponyvák köcsön-
ben, valamint új és egyszer
használatban volt vizmen-
tes ponyvák jutányosan
kaphatók. Repceponyvák
darabonként 3 forinttól
feljebb. 1116

Cs. és kir. szab.

vizmentes szövetyár,

legnagyobb és legrégebb az országban.

Alapított 1831.

32 kitétetés.

ELSINGER M. J. és FIAI

BUDAPEST,

BÉCS,

VIZMENTES TAKARÓK (PONYVÁK),

kazalok, gépek, kocskik és vasuti kocskikra olcsóbb és legjobb elpusztíthatatlan minőségekben, továbbá

REPCZE-PONYVÁK, MAGGYÜJTŐ-PONYVÁK, TÖMLÖK.

ESÖKÖPENYEK és ÖLTÖNYÖK kautschukból és anélkül.

TÜZI- és ITATÓ-VEDREK, SÁTRAK, LINOLEUM.

ÁRJEGYZÉK ÉS MINTÁK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.
„LEGGYORSABB KISZOLGÁLÁS.”Minden város jobb üzleteiben a mi gyártmányainkat tartják, s sziveskedjen határozottan **ELSINGER** gyártmányt kérni. 928**Fontos minden járműtulajdonos részére!**

I. Wiener Neustadti gyanta-terpentin, olajfinomító
kátrány és zsirneműek gyára
FRANZ V. FURTENBACH
Wiener-Neustadt n.

Bejegyzett
VÉDIEGY.

1078

Eddig el nem ért kenőképeség.
Uj különleges tengelykenőcs
olajjal vagy felőjjal kenhető tengelyek számára.

Nem fagy meg,
nem csurog le s ki-
zárja a menésközben való
áthévellést, nélkülözhe-
tetlen már használt ten-
gelyek számára, bármely
mód szerinti kenésre alkalmas.
Vegyileg megvizsgálva: — Gyakorlatban
kipróbált. Savmentes, vizmentes, gyantamentes.

Csak 5 kilogramos eredeti bádogdobozokban küldetik szét.
Egy doboz ára:

Ausztria-Magyarországban díjmentesen minden postaállomásra 2 frt 50 kr.
Bosznia és Hercegovinában díjmentesen minden postaállomásra 2 frt 75 kr.
Külföldre a bécsuhelyi állomástól ..... 2 frt 25 kr.

HIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban
BUDAPEST,
Üllői-ut 24-dik szám.

LÓ-ÁRVERÉS.

Néhai Nagymélt. Gróf Károlyi Alajos örökösei
esongrád-mágoesi uradalmában

**1 drb 7 éves oldenburgi mén, 180 cm.
magas;**

**23 drb 4 éves herélt nyereg alá és hámba
betanított ló, Deficzit, Northstar,
Nonius és Majestosó mének után,**

továbbá:

14 drb mustra igás kancza ló,

f. évi április hó 27-én d. e. 9 órakor

nyilvános árverésen készpénzfizetés mellett fog eladatni. Előre
bejelentett érkezés esetén az orosházi vagy szentesi állomáson
fogatok fognak várakozni.

Az uradalmi intézőség.

Hirdetési ár 15 szög 30 kr., ezen felül minden szög 2 kr., feltűnő betűkkel 4 kr. Czim közlésénél minden beiktatásnál 30 kr. bélyegilleték.

KIS HIRDETESEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és adók hirdetésnyelvetnek fel a kedvezményes rovásban.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Betöltendő állás.

Gazdasági segédtsízt, illetve gyakornok teljes ellátás és egyelőre 180 frt, illetve 120 frt évi segélydíjjal a báró Drasche-féle uradalomban Tolnán alkalmazást nyer. Egy, illetve két évi szolgálat után eleinte 300 frt évi készpénz-javadalmazással és a bárói nyugdíjintézetbe való felvételre a segédtsízté való végleges kinevezés történi. Folyamodók sajátkezüleg irt gazdasági tanintézet végzéséről tanuskodó, esetleg már más helyen szerzett gazdasági gyakorlatról tanuskodó bizonyítvány másolatokkal és lehetőleg az illető fényképpel felszerelt ajánlataikban a magyar és német nyelvnek szobán és írásban való birását igazolni tartoznak. Ajánlatok bérmentesen mielőbb beküldendők e czimre **General Direction der Freiherrlich Drasche von Wartinberg'schen Güter & Bergwerke, Wien I., Kunstlergasse No. 4.** 1068

Házvezetőnő kerestetik, háziasszony segítségére intelligens a falusi háztartás minden ágában jártas nős. Pályázók ajánlataikat küldjék „B. A.” alatt a kiadóhivatalban. 1095

Erdőőr

kerestetik, ki egy 400 holdas erdőt és kisebbszerű fáskolát képes ellenőrizni és munkáltatni. Fizetése 300 frt. 1 drb tehéntartás és lővészidjék. Ajánlatok bizonyítvány másolatokkal a **Selyp-Pálteki uradalomhoz** czimzendők, Selypre. Nógrádmegye. 1128

Állást keresők.

Egy a gazdaság terén, annak minden ágában teljes jártassággal bíró

gazdatiszt,

ki több éven át az ország egyik legnagyobb bér gazdaságának **önálló intézője** volt, kitűnő bizonyítványok és **elsőrendű referenciák** felett rendelkezik, megfelelő

állást keres.

Igényei mérsékelték. Czime megtehető a kiadóhivatalban. 1073

Egy intelligens hölgy, ki a háztartás minden ágában jártassággal bír, nagy urházban mint **házvezetőnő** állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 1075

Irnoki vagy ehez hasonló állásra ajánkozik 28 éves földmives iskolát végzett, 3 évi gyakorlatlaltal bíró nőtlen egyén. Állást május 1-ére, esetleg előbb is elfoglalhatja. Czim a kiadóhivatalban. 1113

Gazdasági teendőknél jártas, szerény igényű, keresztény fiatal ember, gyakornok állomást keres, olyan gazdaságban, ahol inkább a szorgalmat, mint akadémiai tanulmányt igénylik. Czime a kiadóhivatalban. 1127

Egy 25 éves, róm. kat. v., erdészeti szakiskolát jó sikerrel végzett, szakvizsgázott, jó bizonyítványokkal rendelkező egyén **alkalmazást keres.** Szíves megkeresések „Okleveles” czimben a kiadóba kéretnek. 1129

Uradalmi intéző 32 éves, nős, felmondatlan állásban, 2600 holdas beltejes gazdaság kezelője, állását változtatni óhatja. Czim a kiadóhivatalban. 1065

Vinczellér képezdét kitűnő sikerrel végzett több évi gyakorlattal bíró, a szőlőkezelést a mai igényeknek leg hamarabb cselőhoz vezető módjait ismerő s mint gazdasági irnok két rendezett uradalomban volt alkalmazva s így az irodai és külső gazdasági teendőkben kiképzést nyert fiatal ember mielőbb állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 1084

Irnoki vagy ehez hasonló állást keres azonnali belépésre földmives iskolát végzett, fiatal, nőtlen egyén, ki az állattenyésztést és hizlalást, valamint czukorrépa és különösen dohánytermelést, gazdasági egyszerű és kettős könyvvitelt is érti. Beszél magyarul és horvátul. Czim a kiadóhivatalban. 1111

Azonnali alkalmazást keres egy hadmentes **gazdasági segédtsízt,** ki gyakorlott, végzett és kitűnő ajánlattal bír. Czim a kiadóhivatalban. 1110

Állást keres.

Földmives iskolát végzett gazdasz, nős, család nélkül, 10 évi praxissal, 3 nyelven ismerettel, azonnali belépésre állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 1105

III. éves állatorvostan hallgató, ki már gazdaságnál alkalmazva volt, május 24-től szeptember hó 8-ig gazdaságnál **kisegítő állást keres.** Szíves ajánlatokat P. F. jelige alatt e lap kiadóhivatala továbbít. 1104

A kolozs-monostori gazd. tanintézetet végzett s hadkötelezettségének eleget tett gazdasz, gazd. irnoki állást keres. Szíves megkeresések „P. A.” jelige alatt a „Köztelek” kiadóhivatalába kéretnek. 1132

Gazdatiszt, ki jelenleg is önállóan működik, a magyar és német nyelvet bírja, hivataloskodásának legnagyobb részét **industrialis nagybérleteken** töltötte, állást keres. — Kitűnő és sok évi bizonyítványok első rendű referenciák állanak rendelkezésére. Czim **Negro Gusztáv** Német-Kér Tolnámegye. 1125

Több évi gyakorlattal bíró nőtlen róm. kath. okl. gazdasz, ki jelenleg 1200 holdas birtokot önállóan kezel, megfelelő állást keres június 1-ére. Megkeresés „Pontos gazda” czimben kiadóhivatalba kéretik. 1118

Rendelkező gazdatiszt v. önálló ispáni állást keres egy 12 évi gyakorlattal bíró gazdasági iskolát jeles sikerrel végzett fiatal gazda, ki a belterjes gazdaság kezelését nagyobb uradalmakban sajátította el. Czime „Gazdatiszt” jelige alatt a kiadóhivatalban tudható meg.

Egy a gyakorlatban 12 évet töltött r. k. vallású, 32 éves, több év óta önálló gazdatiszt, kitűnő bizonyítványokkal **nősülés cselőjából** önálló s oly gazdatiszt állást keres, hol szorgalma, becsületessége és szakképzettsége által jövőjét megállapíthatja. Czim a kiadóhivatalban. 759

Földmives iskolát végzett gazda, kiszolgált katoná, a gazdaság minden ágában jártas, 3 évi gyakorlatlaltal, alkalmazást keres „Nőtlen” jelige alatt. 1123

Állatok.

Négy drb. hóban e leborjazott jó faj fejős tehén eladó **Olah Miklós** urnál **Hódmezővásárhelyt.** 1094

Hertelendy Ferencz leszenze-tomaji gazdaságában (vasut állomás) több tiszta véru **berni bika** és **üsző** (részben beüzelve) ugy szintén **tinók** vannak eladásra felállítva. Felvilágosítással szolgál a gazdasági hivatal. 1101

Eladandó simmenthali üszők.

Tiszta véru, egészséges, számfelüti 2 és 3 éves **Simmenthali üszők** eladtnak a **lengyeltóti uradalom törzstenyészeteiből.** — Közlebbi felvilágosítással szolgál az **uradalom igazgatósága, Lengyeltóti, Somogy-megye.** 888

Eladandó tenyészkánok.

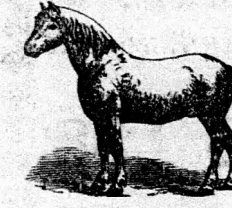
Tiszta véru mangalicza faj, fehér, kondor szőrű, 2 éves tenyészkánok eladtnak a **Lengyeltóti uradalom tiszta véru sertésenyészeteiből.** Közlebbi felvilágosítással szolgál az **uradalom igazgatósága Lengyeltóti, Somogy-megye.**

Milleniumi **banderium** hoz kiválóan alkalmas 5 éves, hibátlan felvér, világos almás fark, kancza, 164 cm. magas, fehér sórénynyel s hosszú fehér farkkal, jutányosan eladó. Hol? válasszal a kiadóhivatal. 1117

Eladandó Simmenthali bikák.

Tiszta véru, egészséges tenyészbikák, 1/2-2 éves korig eladtnak a **Lengyeltóti uradalom törzstenyészeteiből.** Közlebbi felvilágosítással szolgál az **uradalom igazgatósága Lengyeltóti, Somogy-megye.** 800

Eladandó Pinzgau lovak.

Teljesen betanított 4 éves **Pinzgau** igás lovak eladtnak a **Lengyeltóti uradalom tenyészeteiből.** Közlebbi felvilágosítással szolgál az **uradalom igazgatósága Lengyeltóti, Somogy-megye.** 801

Eladó tinók.

Göcs Sándor nagy-iklodi földbirtokos gazdaságában (Szolnok-Dobokavármegye Erdélyrésze) 60 drb (hatvan) válogatott, kitűnő minőségű egyéves **ökörborjú** eladásra egész éven át készletben van. (Vasut-, posta- és távirtelek helyben). 1034

Eladó

16 darab friss, fejős, igen szép és fiatal **bonyhádi faj** tehén borjuval. Bővebbet a **gazdasági kezelősnél Pa-Csöszön, u. p. Tees, per Várpalota, Veszprémmegye.** 1120

Vegyesek.

Élősövény.

Gleditscha (koronatóvis, krisztustóvis vagy tuskés lepényfa). Minden sövény-növény között a legelső, gyorsan fejlődik, nem csemetézik és sűrű izmos töviseivel ember és bármilyen állatnak ellent áll s főelőnye, hogy a homok és köves talajban is kitűnő szőlők, kertek, udvarok, csűrök stb. körülkerítéséhez a legalkalmasabb s legolcsóbb örökös sövényt képez. 1000 drb csemete ára 4 frt. Elegendő 100 méterre két sorral. Minden megrendeléshez rajzokkal ellátott, nyomtatott útletési és kezelési utasítás mellékeltek. Czim a kiadóhivatalban. 1066

Óriási takarmánytükmag kapható a **püspök alapi gazdaságban, u. p. Mező-Eörs, Györm.** Ára 1 kilónak 50 kr.

Agrár-hitel

Magyarország bármely vidékén fekvő földbirtokokra uradalmakra) **100.000** frton felüli kölcsönök

3 3/4% kamatra engedélyeztetnek. 100.000 frtnál kisebb összegek figyelembe nem jönnek. **Földbirtokosok** vagy azok **meghatalmazottjai** — a birtok részletes leírása és a tehert állapot közlése ellenében — bővebb felvilágosításnyernek. Levelek

„Föld-hitel”

czimén a **„Berliner Tageblatt”** Exped.-jához, Berlin, S. W. intézendők. 910

Locomobill, teljes jó karban lévő **Clayton, Schuttleworth** féle 8 lóerejű használt gőzgép **jutányos áron** eladó, hol megtehető a kiadóhivatalban „O. P.” jegy alatt. 1092

Amerikai lófogu, reine de prairie, korán érő, bő termésű, kitűnő takarmány tengeri, métermázsáját 6 frtjával, **Magyar kincs** burgonya métermázsáját 2 frt 50 kr.-jával ajánl megvételre m. gr. **Zichy János** ur gazdasági intézősége **Ujfalu u. p. Seregélyes.** 1124

Élő sövény. **Gleditschia** (korona tövis) csemeték ezre 4 frt. — **Gleditschia** magvak, szőlőjtványoknál árjegyzék bérmentve. Czim a kiadóhivatalban. 893

Vetőmag közep nagyságu magnum, bonum burgonya eladó 200 mm. Szabolcs-megye, Turán, **Nyiri Jánosnál.** 1098

Szekely kukoricza,

legkorábban érő **vetőmag** mmázsánként 8 frtért eladó **Ugron Ákos** jószág-berlőségénél, **Szekely-Udvarhely.** 969

Minden fajta erdei csemeték.

erdők és sövények alapításához, szép és olcsó **fenyő, erdei fenyő, fekete fenyő, szomorú fenyő, Douglas fenyő, vörös fenyő, hamvas és fehér égerfa, jávor, bükk-, fehérjuhar-, szilfa, nyír a, tölgy- és akácfa**kat ajánl a **tavaszi telepítésre Gutsverwaltung Borowna, posta Bochnia, Galiczia** Árjegyzék kívánatra bérmentve. 598

A báró **Radvánszky**-család pomázi gazdaságában Budapest mellett

fajtisztasági jótállással eladó,

ezrenként csomagolva s a vasúthoz szállítva 12 frtjával: gyökeres direkte termő **Jaquez vörös** bornak, gyökeres direkte termő **York Madeira vörös** bornak, gyökeres direkte termő **Herbemont fehér** bornak, gyökeres vegyes **Riparia** ültetni való 600/0-a **Portalis.** Ezrenként 8 frtjával: **sima Othello vörös** bornak és csemege szőlőnek, **sima vegyes Riparia.**

Vetőmagvak.

Évek óta gondos kiválasztás útján termelt és honosított, legjobb rendszerű külföldi és saját találmányu gépeken tisztított a budapesti m. k. magvizsgáló és a magyaróvári m. k. növénykiserleti állomások által vizsgált és ólomzárólt magvak:

Vörös löheremag, Sarga Oberndorfi répa-mag,

továbbá **székely és prairie** királyné tengeri, tavasszal vethető őszi takarmány borsó, fehér törpe paszuly, **vörös Mont d'Or** karosbab, óriási szemű **lencse** kaphatók:

Gróf Teleki Arvéd drassói uradalma intézőségétől u. p. **Konczka.** Ugyanott **algaui fajtehenek, fajborok, továbbá tábla és határjelző oszlopok, kerék vetők, gerendák tölgyfábu kaphatók.** 849

Kolopi kénés-fürdő és gyógyviz.

A kolopi kénésfürdő és gyógyviz, a szakértők egybehangzó véleménye szerint **egyike hazánk legkiválóbb gyógyvizének s egyedüli a magyar alföldön.** A fürdő biztosan gyógyít mindenféle **hevenyes, idült csúzos bántalmakat, mindennemű hevenyes, idült bőrbajokat** s kiváló hatással van a **lőgúzó és emésztő szervek hurutos bántalmainál.** A fürdő **Jász-Nagykun-Szolnokvármegye**ben, **Tisza-Süly** közseg — mely posta- és távirtelek-állomása, — közvetlen közelében van. Vasuti állomása: **Fegyvernek, Jászládány, Jász Kisér,** hol kívánatra a fürdő-tulajdonos által, mérsékelt díjért, **fogatok** állíttatnak rendelkezésre. **Prospektusok** kívánatra ingyen küldetnek. — Kényelmes szobákról, jó konyháról gondoskodva van. — Szerényebb igényű fürdő-vendégek elhelyezésére külön-külön a nők és a férfiak részére, közös hálótermek állanak rendelkezésre. A fürdő-orvosi teendőkkel **Dr. Rottmann József,** vármegyei járársorvos ur van megbízva. A fürdő-évad kezdődik: **május 1-én s tart szeptember végéig.** A vizre vonatkozó megrendelések és további felvilágosítások **Vegess Sándor**-hoz földbirtokos, fürdőtulajdonos **Kolop-fürdő, u. p. Tisza-Süly** intézendők, a netaláni lakás és fogatra vonatkozó megrendelések is.

FÁK

erős **gyümölcs-, uti-, fa-sor- és díszfák,** legjobb fajok szép, egyenes törzsűek. **Diszlokrok.** Olcsó árak. Árjegyzék bérmentve. **Meyne János Sopron.** 1000

Bérszántás gőzekével.

A legújabb eredeti **Fowler-féle Compound gőzekkel** talajművelésre vállalkozik 527

WOLFF ERNŐ gőzszántási vállalkozó,
Budapest, V. ker., Váci-körút 76. szám.

Felhívjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

budapesti gyapjú aukeziókra

melyek ez év folyamán két sorozatban július és szeptember hónapban fognak megtartatni. Bejelentéseket elfogad és felvilágosításokkal szolgál

HELLER M. és Tsa
Budapest, Erzsébet-tér 13. szám.

Eladó szőlővesszők.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

„Istvánbeli immunis“ homoktalaju

szőlőjéből a következő európai és amerikai szőlővesszők eladók:

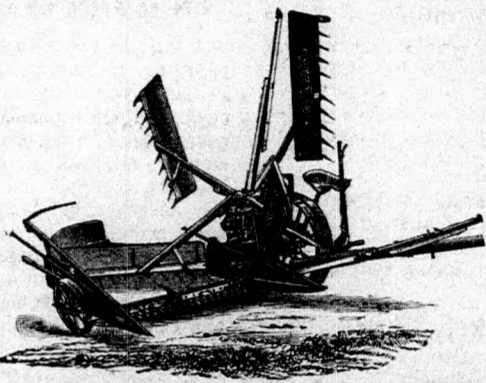
Gyökerez vesszők.		Amerikai vesszők.	
Piros Veltelini . . .	100 drb ezre 16 frt	Chasselas blanc . . .	drb ezre frt
Ezerjő	300 " " 16 "	Croquant	480 " " 12 "
Luisianno	90 " " 16 "	Chasselas blanc . . .	1500 " " 12 "
Delambre	60 " " 16 "	Madelaine Angevine 1500	" " 8 "
Riparia	2100 " " 16 "	Furmint	260 " " 10 "
Sima vesszők.		Sima vesszők:	
Olasz Rizling . . .	2300 " " 8 "	Jaquez	4000 " " 6 "
Tramini piros . . .	4400 " " 8 "	Vialla	1600 " " 6 "
		Othello	100 " " 6 "

Megrendelések az

Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatójához

Budapest, Köztelek intézendők. — Az elszállítás tavasszal történik a megrendelés sorrendjében. — A megrendelésnél a vesszők fele ára előre beküldendő, a hátralévő rész utánvétellel szedetik be. — Csomagolásért és vas-utrá szállításért ezrenként 1 frt számítatik. **IGAZGATÓ.**

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

ALBION fűkaszaló gépek,

ALBION marokrakó aratógépek,

HARRISON Mc. GREGOR & Co.
angol gépgyárából,

melyek az összes hazai versenyeken kitüntetésben részesültek, legutóbb a turkevei gépversenyen arany éremmel díjazottak, kaphatók

GRAEPEL HUGÓ gépgyárosnál,
Budapest, V., Külső Váci-ut 46. szám.

Kölesondó

takarmányozási célokra (finoman megőrölt állapotban) több waggon rakománynyal

olcsón eladó.
Pick Márk cég

SZEGED.

1103

A t. gazda urak figyelmét van szerencsém üzletemre felhívni és egyszersmind ajánlani:

Luczernát } államilag ólomzárólt
Lóherét } arankamentes, legcsiraképesebb,
Répamagvakat, fajazonos legcsiraképesebb,
Takarmányfüveket, legcsiraképesebb,
Fűmaggyűleteket,
Bükkönyt, muharmagot,
Lenmagot,

— TELEFON. —

KRAMER LIPÓT vetőmagkereskedés és gazdasági szükségleti cikkek üzlete, BUDAPEST, V., Akadémia-utca 10. sz.

Gyapju és gabonaszakokat,
Mütrágyát,

Olajpogácsát hizlalás és takarmányozás céljaira 53% garantált protein és zsírtalommal,

Kitűnő tisztelettel

Valódi tiszta olivagépölajat,
Elsőrendű repcegépölajat,
Mindennemű ásványkenőolajat,
Legfin. amer. petroleumot,
Elsőrendű orosz petroleumot,
Kocsi, és bőrkenőcsöt,
Kékkövet, zöldgáliczot keserű és csudásót,
Kőszénkátrányt, Karbololeumot,

Creolint, köröm és szájfájás elleni szer,
Fertőtlenítő szereket, olasz szaponariát.

Vásárolok mindenkor

magvakat készpénzért a legmagasabb áron, mire nézve ajánlatokat kérek.

Sürgőnyezim: „CERES“.

— TELEFON. —

A legjobb magvak kaphatók

MAUTHNER ÖDÖN

József főherceg Ő cs. és kir. Fensége, Ferdinand bolgár fejedelem Ő kir. Fensége, Fülöp szász-coburg-góthai herceg Ő kir. fensége udv. szállítója
magkereskedésében, **BUDAPESTEN.**
Fő-üzlet: **ANDRÁSSY-UT 23-IK SZÁM.** | Kiseb-üzlet: **KORONAHERCZEG-UTCZA 18.**
— Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. —